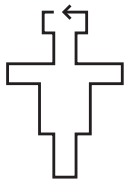

**STATUTY GENERALNE
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
KONWENTUALNYCH**

STATUTY GENERALNE
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
KONWENTUALNYCH

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

Wydane z polecenia Najprzewielebniejszego
Brata Carlosa A. Trovarellego
120. Ministra Generalnego
po Serafickim Ojcu Świętym Franciszku

WYDAWNICTWO
OJCÓW FRANCISZKANÓW
NIEPOKALANÓW 2020

STATUTY GENERALNE
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

Wydane staraniem

Federacji Europy Środkowo-Wschodniej (FEMO)
Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych

Niepokalanów, luty 2020

© Kuria Generalna Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych
Klasztor Świętych Dwunastu Apostołów
Piazza Ss. XII Apostoli, 51
00187 Roma, WŁOCHY
Wszelkie prawa zastrzeżone.
Wydanie na prawach rękopisu do użytku wewnętrznego.

Pozwolenie na druk:

Polski przekład Statutów Generalnych
Zakonu Braci Mniejszych Konwentualnych
został zbadany przez Definitorium Generalne
i uznany za zgodny z wydaniem wzorcowym w języku włoskim.
Prot. N. 965/19, Rzym 31 grudnia 2019
Br. Carlos A. Trovarelli, Minister Generalny OFMConv

Korekta: Malwina Błażejczak

Skład komputerowy: Stanisław Tuchołka

Projekt okładki: Adam Piasek

Wydawnictwo Ojców Franciszkanów Niepokalanów 2020
ul. o. M. Kolbego 5
96-515 Teresin
tel. 46 864 23 08
e-mail: wydawnictwo@niepokalanow.pl
e-sklep: wydawnictwo.niepokalanow.pl

Przekład i korekta językowa,
według wzorcowego tekstu w języku włoskim,
br. Zbigniew Kopec OFMConv

Współpraca: br. Piotr Roman Gryziec OFMConv,
br. Kazimierz Malinowski OFMConv,
br. Jan M. Olszewski OFMConv

PROMULGACJA

Prot. n. 588/19

Drodzy bracia w Panu!

„Jest to trudna praca, ale trud jest dobrze spożytkowany!” – tymi słowami Papież Franciszek skomentował wysiłek, jaki cały Zakon włożył w odnowienie Konstytucji i w przygotowanie nowych Statutów generalnych, „które dotyczą istotnych elementów waszego życia braterskiego i misyjnego”. Wysłuchaliśmy tych słów w dniu 17 czerwca 2019 r., w sali klementyńskiej pałacu apostolskiego, podczas audiencji udzielonej nam na zakończenie 202. kapituły generalnej.

Papież Franciszek podał również powód, dla którego nasz trud jest ważny: „Konstytucje są przecież niezbędnym instrumentem do zachowania charyzmatycznego dziedzictwa instytutu i zapewnienia jego przyszłego przekazywania. Wyrażają one bowiem konkretny sposób naśladowania Chrystusa zaproponowany przez Ewangelię, najwyższą regułę życia dla wszystkich osób konsekrowanych, a zwłaszcza dla naśladowców św. Franciszka z Asyżu, którzy poprzez śluby zobowiązują się «żyć według Ewangelii świętej» (por. Św. Franciszek, *Testament*, 14)”.

Nieustanna interpretacja własnego dziedzictwa charyzmatycznego, regulując jego praktykowanie za pomocą instrumentów

prawnych (por. KPK, kan. 576), jest zadaniem wszystkich rodzin zakonnych. Ojciec Święty przypomina nam jednak, że Konstytucje i Statuty generalne nie tylko „regulują”, ale także „strzegą dziedzictwa charyzmatycznego”, zapewniając jego „przyszłe przekazywanie”. Dla nas, franciszkanów, charyzmat to nic innego jak życie Ewangelią, i stąd też, po zatwierdzeniu nowych Konstytucji w 2018 r., opracowaliśmy nowe Statuty generalne, aby wskazać jeszcze bardziej konkretną drogę do życia Ewangelią w dzisiejszym kontekście historycznym.

Przeto obecnie, niniejszym pismem, na mocy mego urzędu, pozwalam na wydanie drukiem i ogłaszam odnowiony tekst Statutów generalnych Zakonu, które otrzymują moc prawną począwszy od dnia dzisiejszego, to jest 14 sierpnia 2019 r., święta św. Maksymiliana M. Kolbego i wigilii uroczystości Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny.

Wydanie wzorcowe Statutów, na którym powinny oprzeć się tłumaczenia na inne języki, jest w języku włoskim, ze względu na to, że na ostatniej kapitule generalnej zmiany zostały zaaprobowane w języku włoskim.

Ogłaszając obecne wydanie Statutów generalnych w dniu, w którym wspominamy św. Maksymiliana M. Kolbego, przekazuję wszystkim moje najlepsze życzenia, abyśmy z pomocą Konstytucji i Statutów generalnych mogli na nowo zakochać się w Ewangeli i żyć nią w sposób konkretny i twórczy, jak on to czynił. Wymaga to dużego poświęcenia i wielkiej miłości, bo, zgodnie ze słowami przypisywanymi naszemu świętemu współbratu męczennikowi, „tylko miłość jest twórcza!”.

„Ewangelia musi być naszym *vademecum*” – powiedział do nas Papież Franciszek. I zaraz dodał: „Zawsze uważnie wsłuchujcie się w nią, módlcie się nią i za przykładem Maryi, «Dziewicy uczynionej Kościołem» (por. Św. Franciszek, *Pozdrowienie Błogosławionej Maryi Dziewicy*, 1), rozważajcie ją stale, a przyswajając ją w ten sposób, upodobnicie wasze życie do życia Chrystusa”.

PROMULGACJA

Niech Pan Bóg da nam łaskę kroczenia po drogach Ewangelii, upodabniając nas do Chrystusa, w sposób radosny i konkretny, bo przecież tak szedł przez życie seraficki ojciec św. Franciszek! I prosimy Dziewicę Maryję, Wniebowziętą, aby Ta, która jako pierwsza przeszła drogą swojego Syna jako uczennica, wstawiała się za nami i za całym Zakonem.

Rzym, Klasztor Świętych Dwunastu Apostołów, 14 sierpnia 2019 r.,
święto św. Maksymiliana M. Kolbego,
wigilia uroczystości Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny

Brat Carlos A. Trovarelli
Minister Generalny

Brat Tomasz Szymczak
Sekretarz Generalny

**STATUTY GENERALNE
ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH
KONWENTUALNYCH**

ROZDZIAŁ I

NAZWA I USTRÓJ ZAKONU

1.

Zakon nasz w aktach urzędowych i oficjalnych powinien zawsze używać nazwy *Zakon Braci Mniejszych Konwentualnych (OFMConv)*, a jego członkowie nazywać się braćmi mniejszymi konwentualnymi. W innych sytuacjach można używać nazw miejscowych, takich jak *Minoriten, Minoriti, Franciszkanie, Greyfriars, Cordeliers* itp. (K 1, § 1).

2.

§ 1. Do założenia prowincji potrzeba przynajmniej pięciu klasztorów i czterdziestu braci profesów uroczystych, tak aby można było nie tylko zapewnić zarządzanie nią i prowadzenie działalności apostołskiej, lecz także zagwarantować właściwą jakość życia ewangelicznego i braterskiego oraz formację początkową i ustawiczną oraz opiekę nad braćmi w podeszłym wieku i chorymi (K 33, §§ 1–2).

§ 2. Do założenia prowincji należy zapewnić: liczbę przynajmniej trzech braci dla każdego klasztoru; warunki do prowadzenia życia braterskiego i modlitwy; zdolność utworzenia

autonomicznego zarządu, kierowania braćmi i koordynacji poszczególnych dzieł; różnorodność podejmowanych misji; dostateczną liczbę braci będących w formacji; oraz należy wykazać początkową zdolność samowystarczalności ekonomicznej. Powyższe kryteria powinny zostać przeanalizowane oraz sprecyzowane w dokumentach przedkładanych zarządowi Zakonu (K 33, § 2).

3.

- § 1. Prowincja, w której przez trzy kolejne czterolecia liczba braci profesów uroczystych spadnie poniżej czterdziestu lub liczba klasztorów spadnie poniżej pięciu, zwyczajnie traci kryteria, by być prowincją i przechodzi w stadium przejściowe. Minister generalny ze swoim definitorium, po wysłuchaniu wszystkich zainteresowanych stron (K 33, §§ 1; 3), powinien jak najprędzej zadbać o ożywienie prowincji bądź wszcząć procedurę zmiany jej statusu prawnego, mając na względzie kryteria wyszczególnione w numerze 2, §§ 1-2 Statutów generalnych.
- § 2. Minister generalny wraz ze swoim definitorium, po wysłuchaniu zainteresowanych prowincji i kustodii, każdorazowo ustala normy przejściowe do przeprowadzenia pierwszej zjednoczeniowej kapituły zwyczajnej w przypadku prowincji lub kustodii, które łącząc się, dają początek nowej prowincji lub kustodii. Normy dotyczą:
- a) mianowania komisji przedkapitulnej;
  - b) liczby delegatów albo decyzji o uczestnictwie wszystkich braci w kapitule prowincji lub kustodii;
  - c) sposobu wyboru ministra lub kustosza zgodnie z możliwościami przewidzianymi przez prawo własne Zakonu;
  - d) liczby definitorów;

- e) ewentualnych dostosowań praktycznych niezbędnych dla zwołania kapituły zjednoczeniowej prowincji lub kustodii.

4.

- § 1. Z chwilą erygowania kustodii jako prowincji zaczyna się czas kapitulny. Przed upływem sześciu miesięcy należy zwołać i odbyć pierwszą kapitułę prowincjalną. W międzyczasie rządy sprawują bracia dotychczas sprawujący urzędy.
- § 2. Datą kanonicznego założenia prowincji jest dzień, w którym kapituła generalna powzięła uchwałę o jej utworzeniu.

5.

- § 1. Kustodia prowincjalna powinna posiadać wyraźnie sformułowane cele dla swojego funkcjonowania i misji. Te cele muszą być zatwierdzone przez kapitułę prowincjalną. Zarówno minister prowincjalny, jak i kustosz prowincjalny na kapitule prowincjalnej powinni przedstawić swoje sprawozdania z oceną życia i misji kustodii w świetle celów poprzednio zatwierdzonych przez kapitułę prowincjalną. W sposób analogiczny należy postępować w przypadku kustodii generalnej.
- § 2. Kustodia prowincjalna jest z natury stadium przejściowym zmierzającym do ustanowienia prowincji, dlatego należy przygotować projekt pozwalający na osiągnięcie tego celu.
- § 3. W wyjątkowych przypadkach, dla dobra Kościoła partykularnego i Zakonu, minister generalny za zgodą swego definiitorium może zezwolić na istnienie kustodii, która ze względu na specyficzne uwarunkowania kościelne, społeczno-polityczne i kulturowe nie jest w stanie stać się prowincją.

6.

- § 1. Do założenia kustodii prowincjalnej są potrzebne, oprócz pozwolenia ministra generalnego wydanego za zgodą jego definitorium, przynajmniej cztery klasztory kanonicznie erygowane i przynajmniej piętnastu braci profesów uroczystych, tak aby kustodia, według roztropnego zdania kapituły prowincjalnej, była zdolna do prowadzenia braterskiego i samodzielnego życia. Dekret erekcyjny wydaje minister prowincjalny (K 33, § 4).
- § 2. Do założenia kustodii należy ponadto zapewnić minimalną liczbę trzech braci dla każdego klasztoru oraz warunki do prowadzenia życia braterskiego i modlitwy, stosownej autonomii zarządzania i różnorodności działalności misyjnej. Ponadto potrzebna jest wystarczająca umiejętność animacji braci oraz koordynacji podejmowanej działalności, dostateczna liczba braci będących w formacji, posiadanie programu formacji ustawicznej, zapewnienie opieki braciom w podeszłym wieku, chorym lub wymagającym opieki oraz przygotowanie planu osiągnięcia dostatecznej samowystarczalności ekonomicznej. Powyższe kryteria powinny zostać przeanalizowane oraz sprecyzowane w dokumentach przedkładanych zarządowi Zakonu (K 33, § 2).

7.

- § 1. Po upływie dostatecznego czasu kompetentna władza powinna dokonać weryfikacji życia oraz liczebności braci kustodii prowincjalnej. Gdyby po upływie trzydziestu lat od jej założenia, według oceny właściwych władz generalnych lub prowincjalnych, ujawniła się jej niezdolność do osiągnięcia zamierzonego celu, należy przystąpić do jej przekwalifikowania prawnego (K 33, §§ 1; 3).

§ 2. Ponadto, jeśli liczba kanonicznie ustanowionych klasztorów kustodii prowincjalnej spadnie poniżej czterech, a liczba braci poniżej piętnastu profesów uroczystych, należy przystąpić do jej przekwalifikowania prawnego.

8.

Kustodia prowincjalna, założona zgodnie z przepisami Konstytucji, jest osobą prawną. Kustosz prowincjalny sprawuje w niej władzę zastępczą, zgodnie z postanowieniami Konstytucji i Statutów prowincjalnych (K 33, § 4).

9.

§ 1. Delegatura prowincjalna jest strukturą prowincji o charakterze przejściowym, składającą się przynajmniej z dwóch klasztorów odległych od własnej prowincji, usytuowanych na tym samym obszarze geograficznym, z których każdy powinien mieć przynajmniej trzech braci profesów uroczystych (K 30, § 2).

- § 2. a) Do kompetencji ministra prowincjalnego z jego definitorium, po uzyskaniu zgody ministra generalnego, należy erygowanie delegatury prowincjalnej.
- b) Za delegaturę prowincjalną jest odpowiedzialny brat wyznaczony jako delegat ministra prowincjalnego, wspomagany przynajmniej przez dwóch radnych.
- c) Delegat ministra prowincjalnego jest mianowany na okres czterech lat przez ministra prowincjalnego z jego definitorium po wysłuchaniu zdania braci należących do delegatury.
- d) Radni pełnią swoją funkcję przez cztery lata i są wybierani przez braci należących do delegatury, zgromadzonych na spotkaniu wyborczym.

- e) Uprawnienia delegata ministra prowincjalnego, który nie jest przełożonym wyższym, należy określić w dekrete nominacyjnym.
- § 3. Delegat ministra prowincjalnego uczestniczy jako słuchacz w kapitule generalnej, pod warunkiem, że delegatura prowincjalna istnieje przez przynajmniej dziesięć lat od jej kanonicznego ustanowienia i przebywa w niej przynajmniej dziesięciu braci.
- § 4. Delegat ministra prowincjalnego, jeśli nie posiada prawa głosu w kapitule prowincjalnej, uczestniczy w niej jako słuchacz.

10.

W miarę swych możliwości każda prowincja i kustodia powinna mieć przynajmniej jednego swojego brata w kustodii generalnej Świętego Konwentu Asyckiego, stosownie do potrzeb tejże kustodii (K 32).

11.

- § 1. W celu założenia klasztoru należy przesłać do ministra generalnego następujące dokumenty i informacje:
- a) pisemne pozwolenie biskupa diecezjalnego (KPK, kan. 609, § 1);
  - b) wniosek kapituły prowincjalnej albo zależnie od sytuacji pozwolenie ministra prowincjalnego wydane za zgodą jego definitorium;
  - c) uzasadnienie projektu założenia klasztoru, z krótkim opisem miejsca i działalności, jaką bracia zamierzają tam prowadzić (KPK, kan. 610);
  - d) imię świętego, którego tytuł będzie nosił nowy dom;
  - e) adres pocztowy nowego klasztoru.

§ 2. Za datę kanonicznego założenia domu uważa się dzień zapisany w dekrecie erekcyjnym, wydanym przez ministra prowincjalnego.

12.

§ 1. W każdym klasztorze powinno być *de familia* przynajmniej trzech braci profesów uroczystych, by była możliwość prowadzenia życia faktycznie konwentualnego. Dlatego nie należy zakładać klasztoru, dopóki nie ma uzasadnionej pewności, iż trzech braci znajdzie w nim warunki do życia i pracy (K 226, § 2).

§ 2. Sytuacja klasztoru, w którym będzie mieszkało mniej niż trzech braci, powinna zostać jak najszybciej poddana ocenie i rozstrzygnięta przez ministra lub kustosa.

13.

§ 1. Jeżeli kapituła prowincjalna lub minister prowincjalny ze swoim definitorium uznają za stosowne, można otworzyć dom filialny, który nie jest jednak domem erygowanym kanonicznie. Jest to obecność czasowa, w której skład wchodzi przynajmniej dwóch braci profesów uroczystych. Odpowiedzialnym za dom filialny jest delegat gwardiana klasztoru, a jego członkowie uczestniczą w kapitule klasztornej, do której, podobnie jak wszyscy bracia, się odnoszą i wobec której odpowiadają.

§ 2. Brata odpowiedzialnego za kierowanie domem filialnym wyznacza minister prowincjalny po wysłuchaniu zdania odnośnej kapituły klasztornej.

§ 3. Nie powinno się otwierać domu filialnego, który nie znajdowałby się w pobliżu klasztoru, a zatem nie pozwalałby na uczestnictwo w życiu braterskiej wspólnoty.

- § 4. Jeżeli w domu filialnym nie prowadzi się życia braterskiego, wówczas sytuację powinien ocenić i rozstrzygnąć minister prowincjalny wraz ze swoim definitorium przed zakończeniem swojej kadencji.
- § 5. Dom filialny, który w ciągu dwunastu lat od otwarcia nie zostanie kanonicznie erygowany jako klasztor, powinien zostać zniesiony przez właściwego ministra z jego definitorium. W wyjątkowych przypadkach dom filialny może istnieć powyżej wskazanego limitu na mocy decyzji ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium.

14.

Podporządkowanie kanonicznie erygowanego klasztoru, bez jego zniesienia, innemu klasztorowi na sposób domu filialnego należy do kompetencji ministra generalnego za zgodą jego definitorium, zawsze przy zachowaniu kryteriów określonych w numerze 13 Statutów generalnych.

15.

- § 1. Przekazanie klasztoru innej prowincji lub kustodii odbywa się zgodnie ze wskazaniami Konstytucji, art. 29.
- § 2. Przekazanie klasztoru pod bezpośrednią jurysdykcję ministra generalnego odbywa się za zgodą kapituły prowincji przekazującej i z potwierdzeniem ze strony ministra generalnego za zgodą jego definitorium oraz po wysłuchaniu opinii biskupa diecezjalnego w tym, co dotyczy zewnętrznej działalności (KPK, kan. 612).

ROZDZIAŁ II

ŻYCIE W ZJEDNOCZENIU Z BOGIEM

16.

- § 1. Klasztory, w których znajdują się pustelnie lub domy modlitwy, powinny tworzyć takie wspólnoty braterskie, które byłyby ośrodkami duchowości franciszkańskiej, otwartymi również dla ludzi świeckich, jeśli według oceny ministra lub kustosza i jego definitorium warunki na to pozwalają.
- § 2. Przy zakładaniu takich domów należy dokładnie ustalić to, co odnosi się do ich celu, zamierzeń, warunków ekonomicznych i projektów wspólnotowych.

ROZDZIAŁ III

BRATERSKIE ŻYCIE WE WSPÓLNOŚCI

Tytuł I: Zasada wstępna

17.

Nie należy przyjmować zobowiązań, które uniemożliwiają braciom prowadzenie życia braterskiego (K 118, § 1).

Tytuł II: Kapituła klasztorna

18.

§ 1. Przed kapitułą klasztorną gwardian powinien sporządzić porządek obrad i przedłożyć go braciom przynajmniej na dwa dni przed jej obradami (K 227, § 1; 228, § 2).

§ 2. Bracia niech również czują się zainteresowani zgłaszaniem pisemnych wniosków w taki sposób, by gwardian mógł je włączyć do porządku obrad.

19.

- § 1. Kapitułę klasztorną należy odbywać według własnego *dyrektorium*.
- § 2. W części kapituły klasztornej, która służy pogłębianiu życia braterskiego i duchowego i która nie wymaga podejmowania żadnych aktów prawnych, za zgodą kapituły mogą uczestniczyć profes i ślubach czasowych (K 228, § 1).

20.

- § 1. Gwardian niech się stara ogłosić kapitułę klasztorną odpowiednio wcześniej, by mogli w niej uczestniczyć wszyscy bracia.
- § 2. Bracia niech się nie zwalniają z udziału w kapitule klasztornej bez uzasadnionej przyczyny, zaakceptowanej przez gwardiana.
- § 3. Jeżeli gwardian, bez ważnej przyczyny, zgodnie z przepisem Konstytucji, art. 228, § 2, będzie się zaniedbywał w zwoływaniu kapituły klasztornej, minister prowincjalny powinien zarządzić temu w odpowiedni sposób.

21.

Kapituła klasztorna pod kierunkiem gwardiana powinna opracować projekt i roczny program życia braterskiej wspólnoty, których realizacja zostanie zweryfikowana pod koniec roku (K 58, § 3).

Tytuł III: Obowiązki życia braterskiego

22.

- § 1. W razie potrzeby zastosowania pierwszeństwa należy zachować następującą kolejność:

24

- a) w całym Zakonie: minister generalny, wikariusz generalny, byli ministrowie generalni, definitory generalni;
- b) w prowincji: minister prowincjalny, wikariusz prowincjalny;
- c) w kustodii: kustosz, wikariusz kustodialny;
- d) w klasztorze: gwardian, wikariusz, bracia profesji uroczystości, bracia profesji czasowi, nowicjusze.

§ 2. Porządek pierwszeństwa między braćmi sprawującymi ten sam urząd ustala się według daty profesji uroczystej, a następnie według wieku (K 71).

23.

Gwardian z ważnych powodów może udzielać pozwolenia na pobyt poza braterską wspólnotą w granicach własnej prowincji, kustodii lub własnego kraju na czas nieprzekraczający trzydziestu dni po sobie następujących. W innych przypadkach konieczne jest pozwolenie ministra lub kustosza dla swoich braci, o ile Statuty prowincjalne lub kustodialne nie przewidują inaczej, zaś ministra generalnego dla braci przebywających w klasztorach, które mu bezpośrednio podlegają.

24.

§ 1. Za każdego zmarłego brata należy w jego klasztorze odprawić Mszę Świętą i oficjum za zmarłych, a każdy z prezbiterów prowincji lub kustodii odprawi jedną Mszę Świętą. Pozostali bracia wezmą udział we wspólnej Mszy Świętej pogrzebowej lub innej.

§ 2. Za zmarłego papieża, ministra generalnego i byłego ministra generalnego należy odprawić takie modlitwy, jakie się odprawia za brata w prowincji lub kustodii.

§ 3. Statuty prowincjalne lub kustodialne ustalą modlitwy za zmarłych rodziców i rodzeństwo naszych braci (K 72, § 6).

25.

Za zmarłego nowicjusza, oprócz Mszy Świętej pogrzebowej, bracia prezbiterzy mieszkający w klasztorze nowicjackim odprawiają jedną Mszę Świętą.

26.

Dla zachowania pamięci o zmarłych braciach i przypomnienia braciom o obowiązku odprawienia za nich modlitw postanawia się, że:

- a) o śmierci brata należy natychmiast zawiadomić ministra lub kustosa oraz rodziców i krewnych zmarłego;
- b) o śmierci brata minister lub kustosz powiadomi kurię generalną i prowincję lub kustodię, zależnie od sytuacji, listem okólnym, w którym poda krótki rys jego życia oraz przypomni o obowiązku odprawienia modlitw zgodnie z przepisami Konstytucji i Statutów;
- c) związłą notę biograficzną o zmarłym bracie należy włączyć do nekrologu.

Tytuł IV: Zarządzanie dobrami

27.

§ 1. Kapituła prowincjalna lub kustodialna albo minister lub kustosz ze swoim definitorium, przystępując do działań gospodarczych, powinni to czynić po dojrzałym namyśle i według wcześniej wspólnie rozważonych i zatwierdzonych planów, a także zgodnie z duchem franciszkańskim, radami ewangelicznymi oraz wytycznymi kościelnymi i cywilnymi (KPK, kan. 635, § 1-2; KKKW, kan. 424-425).

§ 2. Te same zasady powinny być odpowiednio zastosowane do gwardiana i kapituły klasztornej.

28.

§ 1. Administracja dobrami powinna być sprawdzana co kwartał przez ministra lub kustosza z jego definitorium. Ekonom prowincjalny lub kustodialny przynajmniej raz na kwartał złoży sprawozdanie z całej administracji. Raz w roku, zgodnie ze Statutami, przedstawi wszystkim klasztorom w imieniu ministra lub kustosza i jego definitorium sprawozdanie o stanie ekonomicznym prowincji lub kustodii, ponadto na każdej zwyczajnej kapitule prowincjalnej lub kustodialnej przedstawi sprawozdanie z całej administracji za okres od ostatniej kapituły (KPK, kan. 636, § 2).

§ 2. Minister generalny ze swoim definitorium raz na kwartał omówi sprawy związane z zarządzaniem dobrami i przyjmie sprawozdanie złożone przez ekonoma. Ekonom Zakonu złoży sprawozdanie z całej administracji na każdej kapitule generalnej (K 90).

29.

§ 1. Urzędnicy, pod nadzorem ministrów, kustoszy i/lub gwardianów, powinni w odpowiednich księgach administracyjnych dokładnie i wiernie zapisywać wszystkie przychody, wydatki, wszystkie transakcje i zmiany gospodarcze, tak aby jasno i wyraźnie można było poznać stan majątkowy i finansowy całej administracji oraz poszczególnych administracji ubocznych (KPK, kan. 1284).

§ 2. Przed złożeniem sprawozdania i przedstawieniem rachunków minister, kustosz lub gwardian oraz urzędnicy podpiszą wydruki ksiąg administracyjnych; przedłożą je w stosownym czasie i we właściwy sposób braciom do wglądu oraz wizytorowi do zbadania.

30.

Ponieważ cała wspólnota braterska jest odpowiedzialna za wszystko, przeto na kapitule klasztornej należy składać sprawozdanie z przychodów i wydatków każdej administracji i przedstawiać je do oceny członkom kapituły. Co roku należy wysyłać do ministra lub kustosza sprawozdanie z administracji klasztoru, chyba że Statuty prowincjalne lub kustodialne postanawiają co innego (KPK, kan. 1284, § 3).

31.

Wyznaczenie brata na przedstawiciela prawnego prowincji, kustodii albo innej osoby prawnej należy do ministra lub kustosza za zgodą jego definitorium, chyba że Statuty prowincjalne lub kustodialne postanawiają inaczej, zgodnie z normami prawa cywilnego (K 83; KPK, kan. 118).

32.

- § 1. Ostateczną odpowiedzialność za zarządzanie dobrami sprawuje właściwy minister lub kustosz ze swoim definitorium (KPK, kan. 636, § 1).
- § 2. Sposób (zasady i ograniczenia) operacji majątkowych ustala kapituła prowincjalna lub kustodialna, z zachowaniem zasad określonych w Konstytucjach, w tym, co dotyczy troski o ubogich (art. 14, § 3; 17, § 1; 18, § 2; 21), oraz w kwestii udzielania solidarnościowej pomocy ekonomicznej wewnątrz Zakonu (K 20, §§ 1-2; por. KPK, kan. 634).
- § 3. Do obowiązków ministrów i kustoszy z ich definitoriami należy dokonywanie weryfikacji, czy odpowiedzialni za przeprowadzanie operacji majątkowych przestrzegają następujących zasad:
  - a) inwestycje finansowe są dozwolone i zarządzane jedynie na poziomie prowincjalnym lub generalnym, a za

pozwoleniem ministra z właściwym definitorium, także na poziomie kustodialnym;

- b) inwestowanie powinno odbywać się zgodnie z nauką społeczną Kościoła;
- c) dokonywane inwestycje finansowe oraz zakładane rachunki bankowe mają być zawsze opatrzone podpisami dwóch różnych braci;
- d) wszelkie tytuły własności kont i nieruchomości powinny być wydane na prawną osobę kościelną;
- e) w przypadku uznanego prawnie podmiotu reprezentowanego czasowo przez brata, obok jego podpisu winna być umieszczona także nazwa sprawowanego przez niego urzędu;
- f) w przypadku, gdy osoba prawna nie jest jeszcze uznana, brat upoważniony do składania podpisu powinien przy przyjmowaniu obowiązku sporządzić ważny testament na rzecz brata wyznaczonego przez Zakon;
- g) w sprawach ekonomicznych należy zasięgać rady biegłych, także świeckich.

33.

Urzędnicy administracyjni dołożą starań, aby dobra powierzone ich pieczy były utrzymywane w dobrym stanie (K 84, §§ 1-5).

34.

W chwili obejmowania każdego zarządu należy sporządzić inwentarz wszystkich dóbr i okresowo go sprawdzać. Każdy administrator przy końcu sprawowania urzędu lub obowiązku przekazuje następcy właściwie uzupełniony inwentarz. Inwentarze przedmiotów kosztownych, zwłaszcza posiadających wartość artystyczną, zabytkową czy materialną, należy stale uzupełniać (KPK, kan. 1283).

35.

Każdy minister, kustosz i gwardian ustępujący ze stanowiska przekazuje swemu następcy księgi administracyjne podpisane przez siebie i przez właściwych urzędników.

36.

- § 1. Dokumenty prawne dotyczące uprawnień i majątku każdej osoby prawnej należy, zgodnie ze Statutami, przechowywać w bezpiecznym miejscu.
- § 2. Po wygaśnięciu jakiegokolwiek osoby prawnej w Zakonie jej majątek przechodzi na osobę prawną bezpośrednio nadrzędną. Obowiązkiem prawnego przedstawiciela Zakonu jest, w imieniu całego Zakonu, zgodnie z ustaleniami konkordatowymi i obowiązującymi ustawami danego kraju, zabezpieczenie majątku i praw zniesionej prowincji lub kustodii generalnej (KPK, kan. 123).

37.

Proponuje się prowadzenie następujących zapisów i ksiąg administracyjnych (oprócz ewentualnego zapisu elektronicznego należy przechowywać odpowiednio oprawione kopie papierowe):

- a) księgę przychodów, prowadzoną przez poborcę;
- b) księgę wydatków, prowadzoną przez ekonomę;
- c) księgę główną przychodów i wydatków;
- d) księgę aktów notarialnych i spraw sądowych;
- e) inwentarz zwyczajny;
- f) inwentarz przedmiotów kosztownych;
- g) księgę mszalną;
- h) księgę pobożnych fundacji lub zobowiązań;
- i) księgę różnych funduszy (KPK, kan. 1284, § 2).

38.

- § 1. Nie wolno wydawać w całości ani w części ofiar otrzymanych na Msze Święte, dopóki te nie zostaną odprawione. Msze, których nie można odprawić na miejscu w ciągu roku, należy jak najprędzej przekazać ministrowi lub kustoszowi. Ofiara powinna być przekazana *in toto*, czyli w całości, temu, kto odprawia Mszę Świętą (KPK, kan. 953; 955-956).
- § 2. Msze Święte, które zgodnie z przewidywaniem nie mogą być odprawione w prowincji lub kustodii w ciągu jednego roku, powinny zostać przekazane ministrowi generalnemu (KPK, kan. 956).
- § 3. Nie należy przyjmować zobowiązań w formie zapisów wieczystych, chyba że w szczególnym wypadku za uprzednim pozwoleniem ministra generalnego wydanym za zgodą jego definitorium; zobowiązania w formie zapisów czasowych przyjmuje się jedynie za zgodą właściwego ministra lub kustosa i jego definitorium.
- § 4. Ministrowie, kustosze i gwardiani powinni czuwać, aby były respektowane intencje ofiarodawców (K 19; KPK, kan. 1267, § 3).

39.

- § 1. Przed rozpoczęciem jakiegokolwiek budowy lub poważniejszego remontu należy wysłuchać opinii komisji budowlanej i gospodarczej, o ile taka istnieje, a ponadto zawsze należy zasięgać rady biegłych, którzy przygotowują szczegółowe plany techniczne. Właściwa kapituła bądź minister lub kustosz ze swoim definitorium, do których należy podjęcie decyzji o ewentualnym wykonaniu prac, niech wpierv dokładnie rozpatrzy całą sprawę.

§ 2. Dla każdej budowy należy wyznaczyć jako kierownika eksperta budowlanego, który będzie czuwał nad jej należyтым wykonaniem; będzie przedstawiał swoją opinię o kosztach ekonomowi oraz złoży sprawozdanie o całości budowy właściwej kapitule bądź ministrowi lub kustoszowi i jego definitorium.

40.

Kapituła prowincjalna ustali na następne czterolecie górną granicę wydatków nadzwyczajnych, do przekroczenia której będzie niezbędna zgoda ministra generalnego i jego definitorium (KPK, kan. 638, § 1).

41.

Przy sprzedaży, zamianie lub oddaniu w dzierżawę majątku nieruchomego oraz przy zaciąganiu długów należy zachować następujące przepisy:

- a) jeżeli wartość sprzedaży, zamiany lub zaciąganego długu przekracza dwie trzecie sumy ustalonej przez Stolicę Apostolską dla danego kraju, najpierw trzeba uzyskać pozwolenie ministra generalnego wydane za zgodą jego definitorium;
- b) przy oddaniu w dzierżawę majątku nieruchomego, właścivi ministrowie lub kustosze ze swymi definitoriami określą czas trwania dzierżawy i wysokość rocznego czynszu (K 82, § 3; Stat. gen. 32, §§ 1-3).

42.

Należy do kompetencji kapituły generalnej lub – poza kapitułą – do ministra generalnego z jego definitorium ustalenie wysokości stałej składki przekazywanej przez prowincje i kustodie na dzieła prowadzone przez Zakon (K 86, § 4).

43.

- § 1. Należy do kompetencji kapituły generalnej lub – poza kapitułą – do ministra generalnego z jego definitorium, z zachowaniem prawa cywilnego, ustalenie sposobu pozyskiwania składek z prowincji i kustodii na braterski fundusz solidarnościowy, uwzględniając ich własny wkład finansowy w prowadzone misje i formację (K 20, § 2). Mogą nimi być na przykład:
- pewien procent rocznych wpływów netto pochodzących z pracy wykonywanej przez braci, z lokat, dochodów oraz przeprowadzanych zbiórek funduszy;
  - pewien procent pochodzący z alienacji nieruchomości;
  - ofiara w postaci pewnej liczby intencji mszalnych do odprawienia w danej prowincji lub kustodii;
  - lub inne środki (K 86, § 5).
- § 2. Każdego roku należy przesłać ministrowi generalnemu sprawozdanie z administracji prowincją lub kustodią, zgodnie ze schematem opracowanym przez generalne biuro ekonomiczne (Por. Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, List okólny *Wytyczne dotyczące zarządzania dobrami w instytutach życia konsekwowanego i stowarzyszeniach życia apostolskiego*, 2 sierpnia 2014 r., nr 1.2).
- § 3. Funduszem solidarnościowym zarządza minister generalny ze swoim definitorium oraz przedstawia szczegółowe sprawozdanie z jego zarządu przewodniczącym konferencji lub federacji podczas dorocznego spotkania.
- § 4. Do zadań przewodniczących konferencji lub federacji należy przekazywanie prowincjom i kustodiom informacji na temat solidarności ekonomicznej na poziomie Zakonu.

§ 5. Do kapituły prowincjalnej lub kustodialnej bądź do ministra prowincjalnego lub kustosza z jego definitorium zgodnie ze Statutami prowincjalnymi należy ustalenie sposobu pozyskiwania składek na pomoc solidarnościową w prowincji lub kustodii, stosownie do przepisów własnych Statutów (K 86, § 2).

44.

Do kapituły prowincjalnej lub kustodialnej, a w razie ważnej przyczyny do ministra lub kustosza i jego definitorium, należy rozpatrywanie spraw dotyczących nieruchomości należących do klasztorów oraz podejmowanie decyzji o ich sprzedaży albo o przeznaczeniu na dzieła tegoż klasztoru i prowincji lub kustodii, zawsze z zachowaniem woli ofiarodawców (KPK, kan. 1267, § 3).

45.

Do kapituły prowincjalnej i kustodialnej należy ustalenie jednakowych ksiąg administracyjnych, wydanie przepisów o ubezpieczeniu zdrowotnym braci i ewentualnym zabezpieczeniu emerytalnym (K 17, § 3), a także o ubezpieczeniu mienia oraz o bezpiecznej lokacie pieniędzy i papierów wartościowych. Statuty prowincjalne i kustodialne określą dokładniej te i tym podobne sprawy.

ROZDZIAŁ IV

MISJA BRACI

Tytuł I: Działalność misyjna Zakonu

46.

Wierni duchowi franciszkańskiemu bracia będą pilnie zabiegać o to, by uwzględniając okoliczności i zachowując ustanowione normy, rozwijać charyzmat naszego Zakonu, czy to w Kościele, czy to w społecznościach i kulturach miejscowych. Działalność ta polega na zakładaniu franciszkańskich zgromadzeń regularnych, Franciszkańskiego Zakonu Świeckich (KPK, kan. 303), Rycerstwa Niepokalanej, jak też, w miarę możliwości, na wprowadzaniu i wspieraniu życia kontemplacyjnego klarysek.

47.

§ 1. Ministrowie i kustosze powinni promować wśród braci zaangażowanie zarówno w misję *ad gentes*, jak i w nowe formy ewangelizacji (KPK, kan. 783; K 118, §§ 1-2; 123, § 1).

- § 2. Specjalna formacja braci, którzy przechodzą z jednej prowincji lub kustodii do innej, w szczególności do innego kraju lub kultury:
- a) ma się odbywać w odpowiednio przystosowanych ośrodkach Zakonu albo w innych przeznaczonych do tego celu instytucjach, z zachowaniem miejscowych przepisów kościelnych;
  - b) ponadto powinna prowadzić wszystkich do integracji z kulturą obecną na terytorium misji (K 125, §§ 1-2).
- § 3. Bracia wobec właściwych ministrów i kustoszy powinni okazywać gotowość udania się także do innych prowincji i kustodii Zakonu, czy to w ramach niesienia pomocy braciom tych prowincji i kustodii, czy to w celu otwarcia nowej obecności w danym kraju (K 95, § 2; 124, § 2).
- § 4. Bracia przez własnych ministrów i kustoszy mogą być przydzieleni do domu formacji lub do innej posługi podejmowanej wspólnie w ramach konferencji lub federacji (K 31, §§ 2; 4), także wówczas, gdy te będą usytuowane poza granicami prowincji lub kustodii, do której są afiliowani.
- § 5. W przypadku, gdy bracia z jednej prowincji lub kustodii udają się z pomocą misyjną do innej prowincji lub kustodii, właściwi ministrowie lub kustosze, po uzyskaniu zgody swoich definitoriów, powinni sporządzić i podpisać list intencyjny dotyczący współpracy podejmowanej między dwiema prowincjami lub kustodiami, w którym należy uwzględnić zakres i czas współpracy. Powinna też zostać zawarta szczegółowa umowa dotycząca brata zachowującego prawa prowincjalne w rodzimej prowincji lub kustodii. Ponadto, w celu zapewnienia stabilności podejmowanych zobowiązań, jako zwyczajną praktykę zaleca się afiliację czasową brata do prowincji lub kustodii, w której podejmuje posługę.

§ 6. Ministrowie niech będą gotowi proponować braciom możliwość doświadczenia życia franciszkańskiego poza granicami ojczyzny i poza własnym środowiskiem kulturowym, aby w ten sposób umożliwić im rozeznanie ich powołania misyjnego w różnych kulturach i rejonach peryferyjnych (K 180).

48.

§ 1. Jedynie ministrowi generalnemu za zgodą jego definitorium przysługuje prawo zatwierdzenia pierwszej obecności w danym kraju.

§ 2. Minister generalny powierzy tę obecność jednej z prowincji za zgodą kapituły prowincjalnej. Prowincja ta może skorzystać z pomocy innych prowincji lub kustodii.

§ 3. W przypadku, gdy biskup diecezjalny zwróci się do danej prowincji o otwarcie nowej obecności, nie powinna zostać ona przyjęta przez kapitułę prowincjalną bez uprzedniego pozwolenia ministra generalnego, wydanego za zgodą jego definitorium (KPK, kan. 609, § 1; KKKW, kan. 509, § 1).

49.

Delegat generalny do spraw animacji misyjnej uczestniczy jako słuchacz w kapitule generalnej.

50.

Poszczególne prowincje lub kustodie bądź sekretariaty narodowe do spraw misji mogą wysyłać pomoc materialną bezpośrednio na określone dzieło misyjne. Zawsze jednak o udzielonym wsparciu powinni powiadomić ministra generalnego.

51.

Misje, które proszą o udzielenie pomocy przez kurię generalną, powinny na początku roku i przed otrzymaniem takiej pomocy

przesłać odpowiednie informacje wymagane przez ministra generalnego i jego definitorium.

52.

Prośby o pomoc finansową przedstawiane kurii generalnej powinny być najpierw zatwierdzone przez właściwych ministrów za zgodą ich definitorium.

53.

Właściwe biura ekonomów powinny prowadzić dokładne rachunki darowizn składanych zarówno na realizację planów rozwoju misyjnego, jak i na potrzeby braci w misji.

Tytuł II: Apostolstwo parafialne

54.

§ 1. Przed podpisaniem umowy z biskupem diecezjalnym (KPK, kan. 520, § 2) o przyjęcie parafii (K 121, §§ 1-2) należy wysłać do ministra generalnego następujące dokumenty i informacje:

- a) prośbę ministra prowincjalnego, w której należy podać motywy przyjęcia parafii, krótki opis budynków istniejących lub przewidzianych do zbudowania dla prowadzenia dzieł parafialnych, jak też liczbę parafii już powierzonych prowincji lub kustodii;
- b) kopię pisma biskupa diecezjalnego w sprawie powierzenia parafii;
- c) tekst proponowanej umowy pomiędzy kurią biskupią a kurią prowincjalną lub kustodialną;

d) pozwolenie ministra prowincjalnego wydane za zgodą jego definitorium, w którym aprobuje przyjęcie parafii i, przynajmniej w ogólnym zarysie, projektu umowy (KPK, kan. 520; 681). W tej sprawie minister lub kustosz powinien wysłuchać opinii kapituły zainteresowanego klasztoru.

§ 2. Tekst ostatecznej umowy, prawomocnie podpisanej, należy wysłać do kurii generalnej (K 121, § 2).

Tytuł III: Asystencja duchowa klarysek oraz Franciszkańskiego Zakonu Świeckich (FZŚ)

55.

§ 1. Do ministra generalnego za zgodą jego definitorium, po wysłuchaniu zainteresowanych stron, należy mianowanie delegata generalnego do spraw klarysek na okres czterech lat. Ten sam delegat jest także odpowiedzialny za kontakty z instytucjami agregowanymi do Zakonu.

§ 2. Każda prowincja lub kustodia, na której terenie znajdują się klaryski urbanistki, powinna mieć swojego delegata mianowanego przez ministra prowincjalnego lub kustosza za zgodą jego definitorium, po wysłuchaniu opinii zainteresowanych klasztorów.

§ 3. Delegat prowincjalny lub kustodialny powinien złożyć sprawozdanie na właściwej kapitule.

56.

Franciszkański Zakon Świeckich przez Stolicę Apostolską został powierzony opiece duchowej Pierwszego Zakonu oraz Trzeciego Zakonu Regularnego (KPK, kan. 677, § 2).

57.

Wszystkich braci w formacji początkowej i ustawicznej należy ze starannością i dbałością zapoznawać z tym wszystkim, co się odnosi do Franciszkańskiego Zakonu Świeckich – z jego historią, prawem, życiem i duchowością, aby później spośród tych braci można było wybrać asystentów duchowych, którzy będą zdolni do pielęgnowania ducha prawdziwie franciszkańskiego we Franciszkańskim Zakonie Świeckich, pobudzania wszystkich członków do naśladowania świętego Franciszka, wspierania współpracy z innymi członkami rodziny franciszkańskiej, przy zachowaniu tego, co postanawiają *Konstytucje generalne Franciszkańskiego Zakonu Świeckich* i *Statut asystencji duchowej i duszpasterskiej przy Franciszkańskim Zakonie Świeckich* (K 75, § 3).

58.

Bracia, którym powierzono troskę o Franciszkański Zakon Świeckich, powinni pamiętać, że zostali powołani do służenia braciom i siostram żyjącym w świecie. Niech nie ingerują w sposób nieuzasadniony w ich życie prywatne, z wyjątkiem sytuacji określonych w prawie.

59.

- § 1. Asystenta duchowego dla całego Zakonu wybiera minister generalny, a dla poszczególnych krajów właściwy minister lub kustosz bądź odnośna konferencja lub federacja, z zachowaniem postanowień *Konstytucji generalnych Franciszkańskiego Zakonu Świeckich* i *Statutu asystencji duchowej i duszpasterskiej przy Franciszkańskim Zakonie Świeckich*.
- § 2. Obowiązek generalnego asystenta duchowego Franciszkańskiego Zakonu Świeckich jest powierzony na sześć lat.
- § 3. Właściwy minister lub kustosz po zapoznaniu się ze zdaniem zainteresowanej wspólnoty mianuje jej asystenta duchowego,

z zachowaniem postanowień *Konstytucji generalnych Franciszkańskiego Zakonu Świeckich* i *Statutu asystencji duchowej i duszpasterskiej przy Franciszkańskim Zakonie Świeckich*.

Tytuł IV: Apostolstwo maryjne

60.

- § 1. Bracia, wierni tradycji maryjnej Zakonu (K 1, § 6) oraz dziedzictwu świętego Maksymiliana Marii Kolbego (K 1, § 7), przy każdej okazji będą się starali współpracować z międzynarodowym i krajowym zarządem Rycerstwa Niepokalanej (MI), by zapewnić Rycerstwu stały rozwój i możliwość prowadzenia działalności apostolskiej, zgodnie ze Statutami zatwierdzonymi przez Stolicę Apostolską.
- § 2. Zgodnie ze Statutami generalnymi Rycerstwa Niepokalanej (art. 30), minister generalny jest asystentem międzynarodowym Rycerstwa Niepokalanej. Może on, po wysłuchaniu swego definitorium, mianować jednego z braci jako swego delegata do spraw asystencji Rycerstwa Niepokalanej.
- § 3. W każdej prowincji i kustodii, zgodnie ze Statutami prowincjalnymi lub kustodialnymi, należy mianować delegata do spraw apostołstwa maryjnego i/lub asystenta do spraw Rycerstwa Niepokalanej.

61.

- § 1. Należy sporządzić na piśmie porozumienie w sprawie pokrywania wydatków i ustalenia liczby braci zatrudnionych w Międzynarodowym Centrum Rycerstwa Niepokalanej w Rzymie lub w innych ośrodkach.
- § 2. Tam, gdzie prowincja lub kustodia jest złączona z siedzibą lub centralnym ośrodkiem Rycerstwa Niepokalanej, ich

wzajemne relacje należy ustalić w umowie, zatwierdzonej przez ministra lub kustosza z jego definitorium.

- § 3. Klasztory, w których bracia pragną żyć wiernie według ideału Rycerstwa Niepokalanej, będą miały własny statut, zatwierdzony przez kapitułę prowincjalną lub kustodialną, określający charakter i cel ich misji.
- § 4. Minister lub kustosz wyznaczy braci do tych klasztorów, zgodnie z ich własnym statutem.

62.

Bracia w czasie formacji początkowej powinni w sposób szczególny poznać naukę Kościoła dotyczącą Najświętszej Maryi Panny i Jej kultu, by potem mogli podejmować różne dzieła apostołatu maryjnego i nimi kierować (K 140, § 7; 168, § 3).

Tytuł V: Działalność ekumeniczna i dialog międzyreligijny

63.

- § 1. Do zadań ministra generalnego należy mianowanie, za zgodą jego definitorium, delegata generalnego do spraw ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego. Delegat generalny reprezentuje ministra generalnego w kontaktach z odnośnymi dykasteriami papieskimi oraz na kongresach i spotkaniach, na których jest wymagana obecność Zakonu.
- § 2. Minister lub kustosz za zgodą swego definitorium, jeżeli uzna za stosowne, uczyni analogicznie to samo we własnej prowincji lub kustodii.
- § 3. Delegat generalny oraz prowincjalny powinni informować na bieżąco braci o rozwoju ruchu ekumenicznego.

64.

Delegaci będą podejmowali współpracę z braćmi odpowiedzialnymi za formację, aby wrażliwość ekumeniczna i międzyreligijna były kształtowane w formacji początkowej i ustawicznej braci.

Tytuł VI: Sprawiedliwość, pokój i integralność stworzenia

65.

Do ministra generalnego, za zgodą jego definitorium, należy mianowanie delegata generalnego do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia. Reprezentuje on ministra generalnego przy właściwej dykasterii papieskiej oraz na kongresach i spotkaniach, na których jest wymagana obecność Zakonu.

66.

- § 1. Minister lub kustosz, za zgodą swojego definitorium, mianuje delegata prowincjalnego lub kustodialnego do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia.
- § 2. Jeśli w niektórych prowincjach i kustodiach nie jest możliwe wskazanie takiego delegata, minister lub kustosz może nawiązać współpracę na płaszczyźnie międzyprovincialnej lub konferencji czy federacji. Na podstawie właściwej umowy odpowiedni i przygotowany brat może zostać mianowany przez zainteresowanych ministrów i kustoszy do animowania wielu prowincji i kustodii albo w obrębie konferencji lub federacji.

67.

Delegat generalny do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia oraz delegat prowincjalny lub kustodialny mają

szczególne zadanie pobudzania działalności braci na rzecz sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia. Ponadto będą odpowiednio informować Zakon, prowincję lub kustodię o rozwoju tej problematyki.

68.

Delegat generalny koordynuje działalność międzynarodowej komisji do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia, jeśli taka jest ustanowiona przez ministra generalnego z jego definitorium.

69.

Delegat generalny i delegaci prowincjalni oraz kustodialni powinni współpracować z odpowiedzialnymi za dzieło formacji, aby w formacji początkowej i ustawicznej braci była pogłębiana znajomość społecznej nauki Kościoła i jej praktyczne, duszpasterskie oraz homiletyczne zastosowanie.

Tytuł VII: Specjalne dzieła apostołskie

70.

- § 1. Dzieła apostołskie, których charakter wymaga specjalnego uregulowania, powinny być zatwierdzone przez kapitułę prowincjalną lub kustodialną i zarządzane statutem zatwierdzonym przez ministra lub kustosa z jego definitorium (KPK, kan. 677, § 1).
- § 2. Kapituła prowincjalna lub kustodialna, jeśli zostało to ustalone w Statutach prowincjalnych, powinna dokonać oceny możliwości kontynuacji prowadzonych dzieł, mając na względzie charyzmat, ekonomię oraz zasoby ludzkie (Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekwowanego i Stowarzyszeń Życia

Apostolskiego, Wskazania *Ekonomia na służbie charyzmatu i misji*, 6 stycznia 2018 r., nr 34-37).

- § 3. Kto osiągnął biegłość w jakiejś specjalności lub nauce, niech ją kultywuje dla dobra Kościoła, Zakonu i społeczeństwa, za zgodą ministra lub kustosza w przypadku, jeśli zadanie jest wykonywane przez dłuższy czas, lub za zgodą gwardiana w przypadku doraźnym.

ROZDZIAŁ V

FORMACJA BRACI

71.

W przypadku, gdy kanonicznie ustanowiony dom nowicjatu nie spełnia swojej funkcji przez pięć kolejnych lat, właściwy minister lub kustosz powinien poinformować ministra generalnego, któremu za zgodą jego definitorium przysługuje prawo wydania dekretu zniesienia nowicjatu (KPK, kan. 647, § 1; K 132, § 2).

72.

- § 1. Po złożeniu profesji nowi profesii wraz z tym, który ją przyjął, i z dwoma świadkami podpisują akt profesji w *Księdze profesji*.
- § 2. W przypadku, gdy brat przebywa poza własną prowincją lub kustodią, minister lub kustosz przyjmujący profesję uroczystą zawiadomi o jej złożeniu ministra lub kustosza neoprofesa (KPK, kan. 656, 5°).

73.

Dobra formacja duchowa wymaga stosowania odpowiednich środków, takich jak rekolekcje i rozmowy; szczególną rolę pełni w niej ojciec duchowny (KPK, kan. 630, § 1; KKKW, kan. 538, § 3).

74.

Statuty prowincjalne i kustodialne określą wykaz niezbędnych dokumentów, ważnych także wobec prawa cywilnego, które neoprofes uroczysty powinien podpisać, zrzekając się posiadanego majątku (KPK, kan. 668, §§ 1; 4; KKKW, kan. 533; K 15, § 2).

75.

Do zmiany rozporządzenia majątkiem po złożeniu ślubów uroczystych, jeśli nikomu nie przysługują prawa nabyte oraz do rozporządzenia majątkiem nabytym w spadku lub z innego tytułu po profesji uroczystej, albo dobrami, których brat się zrzekł przed profesją, potrzebne jest pisemne pozwolenie ministra lub kustosza, a jeżeli sprawa tego wymaga, zgoda jego definitorium (KPK, kan. 668, §§ 2-3; KKKW, kan. 533).

76.

Wszyscy bracia w okresie formacji początkowej powinni nauczyć się przynajmniej jednego z języków oficjalnych Zakonu, poza własnym, pod nadzorem ministra prowincjalnego.

77.

- § 1. Bracia o ślubach uroczystych odbywający studia w postnowicjacie będą brać udział w kapitule klasztornej, chyba że Statuty własne, dla ważnej przyczyny, postanawiają co innego (K 228, § 1).
- § 2. W czasie formacji początkowej bracia pod kierunkiem mistrza będą często odbywać spotkania na wzór kapituły klasztornej, aby mogli korzystać z wychowawczego charakteru tych spotkań i należycie się przygotować do odpowiedzialnego udziału w kapitule klasztornej.

78.

W okresie formacji należy wskazać tych młodych braci, którzy nadają się do formacji, animacji, dydaktyki i badań naukowych.

79.

Wszyscy bracia profesii czasowi nieukierunkowani na kapłaństwo powinni kontynuować formację w domu formacji wspólnym dla wszystkich profesów czasowych do momentu złożenia profesji uroczystej lub przynajmniej przez okres trzech lat po nowicjacie (KPK, kan. 659, §§ 1-2; 660; KKKW, kan. 536, § 2).

80.

Bracia o ślubach uroczystych – neoprezbiterzy oraz neoprofesi nieukierunkowani na kapłaństwo – przez przynajmniej pięć pierwszych lat powinni uczestniczyć w specjalnym corocznym kursie formacji ustawicznej, trwającym około tygodnia (KPK, kan. 661; K 177, §§ 1-2).

81.

Prowincjalne lub kustodialne Dyrektorium formacji powinno dla wszystkich braci profesów uroczystych przewidzieć okres formacji ustawicznej trwający przynajmniej dwa tygodnie, określając jego częstotliwość i szczegółowe cele (K 178, §§ 1-4).

82.

Szczególną wagę należy przykładac do uczestnictwa w kursach formacji ustawicznej, odbywających się w Asyżu oraz organizowanych przez różne konferencje lub federacje.

83.

Minister generalny ze swoim definitorium mianuje delegata generalnego do spraw formacji w Zakonie, który uczestniczy jako słuchacz w kapitule generalnej.

ROZDZIAŁ VI

ZARZĄD ZAKONU

Tytuł I: Program działania Zakonu

84.

Zakon, na swoich różnych szczeblach, powinien mieć program działania, którego celem byłaby jego bardziej znacząca i skuteczna obecność w Kościele i w świecie. Program ten powinien:

- a) wskazywać pierwszeństwo naśladowania Jezusa Chrystusa w życiu braterskim i w formacji;
- b) uwzględniać różnorodność aktywności Zakonu, by lepiej wyrazić specyfikę charyzmatu naszej rodziny;
- c) zawierać także analizę zasobów, zarówno personalnych, jak i finansowych, będących do dyspozycji Zakonu, aby upewnić się, że powzięte plany mogą być wspierane i zrealizowane (Kongregacja ds. Instytutów Życia Konsekrowanego i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego, Wskazania *Ekonomia na służbie charyzmatu i misji*, 6 stycznia 2018 r., nr 34-37).

85.

Zarząd centralny powinien:

- a) weryfikować, czy Zakon urzeczywistnia zasady naszego charyzmatu wyrażone w Regule i w Konstytucjach odczytywane w świetle znaków czasu i aktualnych potrzeb Kościoła;
- b) weryfikować, czy prowincje i kustodie w swojej działalności odpowiadają na różne lokalne wyzwania kulturowe;
- c) wspierać rozwój konferencji i federacji i dialog między jurysdykcjami oraz między konferencjami i federacjami w ramach całego Zakonu;
- d) ułatwiać współpracę na polu formacji, nauki, wymiany braci, a także zasobów ekonomicznych;
- e) ukierunkować życie i posłannictwo Zakonu w perspektywie sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia;
- f) być głosem Zakonu wobec Kościoła i świata.

Tytuł II: Kapituły

Uwaga: Przepisy prawne dotyczące sprawowania kapituł znajdują się w Konstytucjach i Statutach generalnych. Sposób zaś, czyli tryb procedowania, podają odnośne dyrektoria.

Art. 1 – Przepisy ogólne

86.

Od dnia ogłoszenia kapituły, zarówno generalnej, jak i prowincjalnej lub kustodialnej, zaczyna się okres kapitulny, podczas którego zabrania się wprowadzania jakichkolwiek zmian

niezgodnych z prawami i normami dotyczącymi wyborów w związku z ogłoszoną kapitułą. Ponadto, za wyjątkiem konieczności lub przypadku naglącego, powinno się unikać podejmowania decyzji mogących warunkować funkcjonowanie Zakonu bądź prowincji lub kustodii.

87.

Kapituły zwyczajne należy odbywać według *Dyrektorium kapituły*, zatwierdzonego przez kapitułę generalną. To samo, z zachowaniem odpowiednich proporcji, należy zachować przy odbywaniu kapituły nadzwyczajnej oraz – z zachowaniem przepisów prawnych – kapituły kustodialnej (KPK, kan. 631, § 2; 632).

88.

- § 1. Na pierwszej sesji kapituły zatwierdza się notariusza oraz jego ewentualnych pomocników, wybranych, jeśli to możliwe, spośród braci niemających prawa głosu na kapitule i wyznaczonych przed kapitułą przez ministra lub kustosa z jego definitorium. Powołuje się stosownie do okoliczności również radę prezydialną, pozostałych urzędników uznanych za koniecznych do przebiegu kapituły oraz ich pomocników. Na kapitule zwyczajnej można w razie potrzeby powołać inne komisje do zbadania różnych spraw wniesionych na kapitule.
- § 2. Rada prezydialna i komisje składają się przynajmniej z trzech członków z prawem głosu. Na czele rady prezydialnej stoi przewodniczący kapituły. Przewodniczących poszczególnych komisji ze swego grona wybierają członkowie komisji. Przewodniczący każdej komisji w odpowiednim czasie powinien złożyć na kapitule sprawozdanie, podpisane przez wszystkich członków komisji. Nowo wybrany minister prowincjalny na mocy prawa wchodzi w skład rady prezydialnej (K 198; 209).

89.

- § 1. Rada prezydialna czuwa nad tym, by obrady kapituły odbywały się według *Dyrektorium kapituły* oraz by przepisy prawa powszechnego i prawa własnego były należycie przestrzegane; ona również rozstrzyga wątpliwości lub sprawy dotyczące porządku obrad i głosowania.
- § 2. Do rady prezydialnej należy zbadanie akt kapituły i jeśli są wiernie spisane, podpisanie ich wraz z notariuszem w imieniu wszystkich uczestników kapituły.

90.

- § 1. Zadaniem audytorów spraw jest rozpatrywanie podpisanych wniosków, zażaleń i skarg, które wpłynęły do kapituły przez radę prezydialną. Powinni oni je zbadać i jeśli uznają to za stosowne, poddać ocenie i decyzji kapituły odpowiedzi lub proponowane rozwiązania (KPK, kan. 631, § 3).
- § 2. Jest wskazane, aby członkowie komisji rewizyjnej zostali wyznaczeni przed kapitułą. Statuty prowincjalne powinny ustalić zasady ich mianowania. Powinni oni sprawdzić wszystkie księgi administracyjne i wyrazić własny osąd na kapitule przed przystąpieniem do wyborów.

91.

Jest właściwym, aby przed wyborami członkowie kapituły, w poczuciu odpowiedzialności i miłości, przeprowadzili rozmowy między sobą i z przewodniczącym kapituły o kandydatach, których uważają za najbardziej odpowiednich.

92.

- § 1. Głosowanie nad wnioskami odbywa się za pomocą formuł: *głosuję za, głosuję przeciw, głosuję z poprawką*. Kto użyje formuły *głosuję z poprawką*, powinien w ciągu czterech godzin

od zakończenia posiedzenia zgłosić notariuszowi kapituły podpisaną poprawkę; po upływie tego terminu poprawka nie będzie brana pod uwagę.

- § 2. Formuła *głosuję z poprawką* jest równoznaczna z głosem oddanym za wnioskiem; jednakże w głosowaniu ostatecznym nad jakimś wnioskiem lub schematem taki głos jest nieważny.

93.

- § 1. Teksty legislacyjne (Konstytucje, Statuty generalne, prowincjalne i kustodialne) są zatwierdzane za zgodą większości kwalifikowanej uprawnionych do głosowania, czyli dwu trzecich głosów obecnych (KPK, kan. 119; 587; K 6).

- § 2. Również na sesjach plenarnych, gdy omawia się sprawę sprzeczną z prawem powszechnym albo sprawę, która przez radę prezydialną została przedstawiona jako rzecz bardzo dużej wagi i została za taką uznana przez kapitułę bezwzględną większością głosów, do pomyślnego wyniku głosowania potrzeba większości kwalifikowanej, czyli dwu trzecich głosów obecnych braci (KPK, kan. 119; K 187, § 3).

94.

Jeżeli niektórzy z uczestników kapituły uznają, że któraś z propozycji została przez zaniedbanie pominięta, będzie mogła ona być poddana pod dyskusję, jeżeli dla osiągnięcia tego celu zostanie przedstawiona prośba podpisana przez jedną trzecią głosujących.

95.

Na ponowne rozpatrzenie wniosku już zatwierdzonego lub odrzuconego trzeba, by jedna trzecia uprawnionych do głosowania wniosła odpowiednią prośbę do rady prezydialnej, a kapituła zgodziła się na jego rozpatrzenie większością kwalifikowaną, czyli dwiema trzecimi głosów obecnych.

96.

Obowiązkiem moderatora jest zamknięcie dyskusji i zarządzenie głosowania. Jednakże każdy z uczestników ma prawo przedstawić wniosek o zakończenie dyskusji i o natychmiastowe przystąpienie do głosowania lub o odłożenie głosowania, jeżeli taki wniosek uzyska poparcie bezwzględnej większości obecnych.

97.

- § 1. Przed trzecią sesją kapituły, podczas której mają się odbyć wybory, rada prezydialna wyznaczy na skrutatorów przynajmniej dwóch braci uprawnionych do głosowania (KPK, kan. 173, §§ 1-2) i przynajmniej innych dwóch braci na lektorów do odczytywania głosów. W odpowiednim czasie przedstawia się ich kapitule do zatwierdzenia.
- § 2. W czasie kapituły minister lub kustosz ze swoim definitorium powinien załatwiać sprawy zwyczajnej administracji, których nie można odłożyć na później.

98.

Przed zakończeniem kapituły lub w innym stosownym momencie minister, na mocy swego urzędu, zachęci wszystkich zebranych braci do służby Bożej, do przestrzegania karności zakonnej, do zachowywania serafickiej Reguły i Konstytucji oraz do wzajemnej miłości, pokoju i innych cnót zakonnych.

Art. 2 – Kapituła generalna

99.

- § 1. Kapitułę generalną zwyczajną zwołuje się na sześć miesięcy przed jej rozpoczęciem, po uprzednim zawiadomieniu Kongregacji ds. Instytutów Życia Konsekwowanego

i Stowarzyszeń Życia Apostolskiego (KPK, kan. 631; KKKW, kan. 512; K 198).

- § 2. Kapituła odbywa się w miejscu ustalonym przez poprzednią kapitułę lub – dla słusznych powodów – w innym miejscu, które powinno być ustalone przez ministra generalnego za zgodą jego definitorium, po zasięgnięciu zdania przewodniczących konferencji i federacji (K 198).

100.

- § 1. Prowincja, która w chwili kapituły prowincjalnej zwyczajnej liczy stu braci profesów uroczystych afiliowanych z głosem czynnym (100-149), wybiera jednego delegata na kapitułę generalną, a następnego delegata – na każdych następnych pięćdziesięciu braci (150-199, 200-249 itd.). Wybór delegatów na kapitułę generalną odbywa się na kapitule prowincjalnej za pomocą kartek, jednak bez uwzględniania braci afiliowanych do własnej kustodii prowincjalnej oraz pozbawionych głosu czynnego i biernego, zgodnie z Konstytucjami, art. 78, § 1 (KPK, kan. 631, § 2; K 200, § 1).
- § 2. Ponadto, jeśli uzna to za stosowne, po konsultacji z przewodniczącymi konferencji i federacji, minister generalny ze swoim definitorium może mianować z pełnym prawem głosu na kapitułę generalną do siedmiu braci zakonnych o ślubach uroczystych (K 200, § 1).

101.

- § 1. Minister generalny powinien w odpowiednim czasie zwrócić się do wszystkich ministrów i kustoszy o nadsyłanie do zarządu Zakonu propozycji tematów do rozpatrzenia na kapitule generalnej. Pojedynczy bracia mogą również zgłaszać swoje propozycje (KPK, kan. 631, § 3; KKKW, kan. 512, § 2). Należy określić datę, po której nadsyłane tematy nie zostaną przyjęte.

- § 2. Minister generalny za zgodą swojego definitorium ustali wykaz spraw do dyskusji na kapitule i wyśle go do wszystkich uczestników kapituły. Każdy pojedynczy temat powinien być przedstawiony w odpowiedni sposób w specjalnym *Instrumentum laboris*, które należy wysłać przynajmniej na dwa miesiące przed kapitułą, aby uprawnieni do głosowania przybyli na kapitułę należycie przygotowani.
- § 3. Podczas odbywania kapituły generalnej radzie prezydialnej wyjątkowo mogą być zaproponowane nowe tematy, które otrzymały pozytywną opinię podpisaną przez przynajmniej jedną trzecią posiadających prawo głosu uczestników kapituły.

102.

Przed pierwszą sesją kapituły minister generalny ze swoim definitorium sprawdzi zaświadczenia wystawione posiadającym prawo głosu, stwierdzając ich uprawnienia do uczestnictwa w kapitule.

103.

Radę prezydialną tworzą minister generalny jako przewodniczący, wikariusz generalny oraz przewodniczący konferencji lub federacji, jeśli są oni także przewodniczącymi zespołów regionalnych.

104.

- § 1. Celem wcześniejszego przedyskutowania spraw Zakonu tworzy się następujące zespoły regionalne uprawnionych do głosowania według przynależności do federacji lub konferencji: AFCOF (Zespół Afryki); CEF (Zespół Europy Środkowej); CFF (Zespół Ameryki Północnej, Wielkiej Brytanii, Irlandii i Australii); FALC (Zespół Ameryki Łacińskiej); FAMC (Zespół Azji); FEMO (Zespół Europy Wschodniej); FIMP (Zespół krajów basenu Morza Śródziemnego). Każdy z tych zespołów wybiera swego sekretarza.

- § 2. W przypadku, gdy delegat prowincji przebywa w konferencji lub federacji, różnej od prowincji, do której jest afiliowany, uczestniczy w obradach zespołu konferencji lub federacji, w której przebywa.
- § 3. Według uznania rady prezydialnej, niektóre zagadnienia mogą być omawiane w zespołach mieszanych.
- § 4. Słuchacze i eksperci uczestniczą w obradach zespołu, w którym przebywają. Jedynie minister generalny i jego wikariusz oraz sekretarz kapituły nie mają obowiązku należenia do żadnego zespołu.
- § 5. Za zgodą przewodniczących dwóch zespołów członek kapituły może doraźnie brać udział w poszczególnych posiedzeniach innego zespołu, jednakże bez prawa głosu.
- § 6. Do zadań przewodniczących zespołów regionalnych należy kierowanie własnymi zespołami, zasięganie opinii należących do nich braci oraz przekazywanie komisji centralnej wyników dyskusji nad poszczególnymi wnioskami.

105.

Komisja centralna składa się z członków wybranych przez poszczególne zespoły, którzy następnie są zatwierdzeni przez kapitułę.

106.

Bracia słuchacze i eksperci, zarówno w komisji centralnej, jak i na sesjach plenarnych, mają tylko głos doradczy. Biorą oni udział w sesjach zgodnie ze wskazaniem rady prezydialnej. Sam zespół powinien postanowić, czy na posiedzeniach zespołu mogą oni zabierać głos i czy przysługuje im głos czynny.

107.

Wymagana jest bezwzględna większość (ponad połowa) głosów braci obecnych z prawem głosu, aby zawiesić zastosowanie

jakiegoś przepisu Statutów generalnych o trybie sprawowania kapituły generalnej albo by te przepisy zmodyfikować lub udoskonalić, jeżeli zażąda tego na piśmie od rady prezydialnej przynajmniej jedna trzecia mających prawo głosu.

108.

Moderatorzy wybrani przez kapitułę kierują kolejno sesjami plenarnymi; wyznaczają termin i przedmiot obrad sesji; czuwają, aby sprawozdania, dyskusje i głosowania odbywały się w ustalonym porządku, porozumiewając się w razie potrzeby z radą prezydialną i z innymi moderatorami, a w ważniejszych sprawach prosząc kapitułę o wyrażenie opinii przez głosowanie. Jeśli w czasie przewodniczenia zechcą przedstawić swój własny pogląd, ustąpią swe miejsce innemu moderatorowi. Moderator przewodniczący w danym dniu powinien być obecny na sesji rady prezydialnej, aby móc się zapoznać z porządkiem obrad.

109.

§ 1. Na kapitule generalnej zwyczajnej należy przedstawić i podać pod dyskusję następujące sprawozdania, będące w posiadaniu uczestników, już od początku kapituły:

- a) sprawozdanie ministra generalnego, odzwierciedlające sprawozdania definitorów generalnych różnych regionów Zakonu, oparte na sprawozdaniach ministrów prowincjalnych i kustoszy;
- b) sprawozdanie prokuratora generalnego;
- c) sprawozdanie delegata generalnego do spraw formacji;
- d) sprawozdanie ekonomy generalnego;
- e) sprawozdanie delegata generalnego do spraw animacji misyjnej;
- f) sprawozdanie postulatora generalnego;
- g) sprawozdanie delegata generalnego do spraw klarysek;

- h) sprawozdanie asystenta duchowego Franciszkańskiego Zakonu Świeckich;
  - i) sprawozdanie delegata asystenta międzynarodowego Rycerstwa Niepokalanej;
  - j) sprawozdanie delegata generalnego do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia;
  - k) sprawozdanie delegata generalnego do spraw ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego;
  - l) sprawozdanie delegata generalnego do spraw komunikacji wraz z danymi statystycznymi Zakonu.
- § 2. Minister generalny za zgodą swego definitorium będzie mógł zdecydować, czy na kapitule powinny zostać przedstawione inne ewentualne sprawozdania, jeżeli szczególne okoliczności i zadania Zakonu tego wymagają.
- § 3. Minister generalny, po wysłuchaniu przewodniczących konferencji lub federacji Zakonu, ze swoim definitorium podejmie decyzję, które sprawozdania należy na kapitule odczytać w całości, a które przedstawić skrótowo.
- § 4. Sprawozdania definitoriów generalnych różnych obszarów Zakonu powinny być do dyspozycji uczestników kapituły mających prawo głosu.

110.

- § 1. Sprawozdania składane na kapitule generalnej powinny dać obiektywny, prawdziwy i należycie umotywowany opis faktów.
- § 2. Sprawozdania z prowincji i kustodii powinny obiektywnie przedstawiać życie i działalność braci w odniesieniu do Reguły i Konstytucji oraz ukazywać wszystko to, co służy opisaniu obiektywnego stanu prowincji lub kustodii.

§ 3. Każdy sprawozdawca powinien być przygotowany do udzielenia odpowiedzi na dodatkowe pytania uczestników kapituły.

111.

§ 1. Na wniosek ministra generalnego przez głosowanie na kartkach kapituła wybiera wikariusza generalnego, który wchodzi w skład defensorium. Nie może on pełnić innych urzędów.

§ 2. Następnie na wniosek ministra generalnego przez głosowanie na kartkach kapituła wybiera pozostałych defensorów generalnych, to znaczy defensorów poszczególnych obszarów Zakonu i sekretarza generalnego. Każdy zespół przedstawia ministrowi generalnemu jednego lub kilku kandydatów na defensorów.

§ 3. Nowo wybrani defensorzy stają się pełnoprawnymi członkami kapituły. Jeżeli są oni ministrami prowincjalnymi lub kustoszami, w ich miejsce z prawem głosu na kapitule wchodzi właściwi wikariusze po niezwłocznym wezwaniu przez przewodniczącego.

112.

Prokurator generalny Zakonu zostaje mianowany zgodnie z normami Konstytucji (art. 207). W kapitule generalnej uczestniczy jako słuchacz.

113.

§ 1. Kapituła wybiera ekonoma generalnego przez balotację na wniosek ministra generalnego (K 82, § 2; 84, § 2). Ekonom generalny uczestniczy w kapitule generalnej jako słuchacz.

§ 2. W ten sam sposób zostaje wybrany poborca generalny (K 82, § 2; 84, § 2).

§ 3. Nie można łączyć urzędu ekonoma generalnego z obowiązkiem poborcy generalnego (K 84, § 5).

114.

Wydatki związane z organizacją kapituły generalnej powinny zostać rozdzielone na jej uczestników, zgodnie z propozycją ministra generalnego i jego definitorium.

Art. 3 – Kapituła prowincjalna

115.

§ 1. Kapitułę prowincjalną zwyczajną zapowiada minister generalny przynajmniej na trzy miesiące przed jej rozpoczęciem, chyba że z ważnych powodów co innego uzna się za stosowne (K 209, § 1).

§ 2. Minister generalny może przyspieszyć albo odłożyć kapitułę prowincjalną zwyczajną, ale na czas nieprzekraczający sześciu miesięcy.

§ 3. W wyjątkowych przypadkach, dla dobra danej prowincji lub kustodii, minister generalny za zgodą swojego definitorium może przyspieszyć albo odłożyć kapitułę prowincjalną lub kustodialną o termin przekraczający sześć miesięcy.

116.

§ 1. Minister generalny, za zgodą swojego definitorium i dla słusznej przyczyny, na wniosek ministra prowincjalnego lub kustosza generalnego zgłoszony za zgodą właściwego definitorium, może wszystkim braciom profesom uroczystym prowincji lub kustodii generalnej przyznać prawo do udziału w kapitule prowincjalnej lub kustodialnej (K 210, § 2).

- § 2. Statuty prowincjalne, dla słusznej przyczyny, mogą wszystkim braciom profesom uroczystym w kustodii prowincjalnej przyznać prawo do udziału w kapitule kustodialnej.
- § 3. Definitor generalny uczestniczy z prawem głosu w kapitułach prowincjalnych i kustodialnych swojej konferencji lub federacji.

117.

- § 1. Jeżeli Statuty prowincjalne tak postanawiają, wybór ministra prowincjalnego, poza wyborem *przez delegatów*, może się odbyć w *bezpośrednim głosowaniu powszechnym*, osobistym lub listownym.
- § 2. W wyborze bezpośrednim głos czynny mają wszyscy bracia profesu uroczystości, zgodnie z przepisami Konstytucji, art. 231, z wyjątkiem tych, o których mowa w art. 78, § 1.
- § 3. Systemy wyboru w głosowaniu bezpośrednim:
  - a) *Głosowanie bezpośrednio na kapitule, czyli osobiste*

W oznaczonym dniu i godzinie bracia wyborcy powinni zebrać się wspólnie pod przewodnictwem ministra generalnego lub jego delegata. Wybory należy przeprowadzić zgodnie z przepisami Konstytucji, art. 191, §§ 1–5 (KPK, kan. 164 nn.).
  - b) *Głosowanie bezpośrednio listowne*
    - 1) Minister generalny, kustosz prowincjalny i inni bracia wyborcy celem wyboru ministra prowincjalnego powinni wysłać swój głos na karcie do głosowania listem poleconym w podwójnej kopercie albo przekazać go bezpośrednio komisji. Komisja złożona z trzech braci, mianowana przez ministra prowincjalnego z definitorium do obliczania głosów w wyborze delegatów, otrzyma od ministra prowincjalnego wszystkie koperty

zaklejone. Po otwarciu kopert zewnętrznych powinna wymieszać koperty wewnętrzne zawierające karty do głosowania, a następnie otworzyć i obliczyć, ile głosów padło na danego brata. Jeżeli ktoś otrzymał wymaganą większość, zgodnie z przepisami Konstytucji, art. 191, powinna zawiadomić go o wyborze i zapytać o zgodę, którą ten winien wyrazić w ciągu dwudziestu czterech godzin. Wyboru nie wolno ogłaszać, dopóki nie nastąpi jego zatwierdzenie przez ministra generalnego, zgodnie z Konstytucjami, art. 191, § 5. Nowo wybrany obejmuje jednak swój urząd dopiero na początku trzeciej sesji kapituły prowincjalnej.

- 2) Jeśli nikt nie został wybrany lub wybór nie został przyjęty albo nie został zatwierdzony przez ministra generalnego, zgodnie z przepisami Statutów prowincjalnych, głosowanie listowne powtarza się albo według przepisów Konstytucji, art. 191, § 4 (maksymalnie do pięciu głosowań), albo tylko raz lub dwa razy (maksymalnie do trzech głosowań); a gdyby wyboru nie dokonano, prawo wyboru przechodzi na kapitułę prowincjalną, na której może się odbyć pięć głosowań.
- c) *Głosowanie bezpośrednie listowne obliczane na kapitule*

Minister generalny, kustosz prowincjalny i inni bracia wyborcy, w terminie wyznaczonym przez ministra prowincjalnego i jego definitorium, powinni przesłać do kurii prowincjalnej swoje głosy w dwóch zaklejonych kopertach. Na sesji plenarnej kapituły prowincjalnej skrutatorzy wyznaczeni przez kapitułę otworzą koperty zewnętrzne, zmieszają koperty wewnętrzne i policzą je oraz odczytają głosy w nich umieszczone. Brat, który otrzymał wymaganą większość głosów, jest wybrany ministrem prowincjalnym. Gdyby wyboru nie przyjął lub

ten wybór nie został zatwierdzony przez ministra generalnego, albo gdyby nikt nie otrzymał wymaganej większości głosów, wyboru ministra prowincjalnego dokonuje się zgodnie z przepisami Konstytucji i z zachowaniem przepisów prawa kanonicznego.

- § 4. Właściwym jest, aby minister generalny lub jego delegat przed ewentualnym dokonaniem zatwierdzenia przeprowadził osobistą rozmowę z wybranym bratem.

118.

- § 1. Minister prowincjalny niech jak najszybciej powiadomi całą prowincję o dniu i miejscu kapituły, aby w porę, dokładnie i należycie można było poczynić wszelkie konieczne przygotowania do kapituły.
- § 2. Po ogłoszeniu kapituły zwyczajnej powinien się odbyć wybór delegatów, w którym wszyscy bracia profesji uroczyści afiliowani na stałe lub czasowo do prowincji mają głos czynny; natomiast nie mają głosu biernego ci, którzy już z urzędu są uczestnikami kapituły, oraz ci, którzy są wyszczególnieni w numerze 78, § 1 Konstytucji.
- § 3. Ministra prowincjalnego, który podczas trwania czterolecia złożył swój urząd, należy uważać za byłego ministra prowincjalnego z prawem udziału w najbliższej kapitule prowincjalnej zwyczajnej, jak również w kapitule nadzwyczajnej, jeżeli ta się odbędzie, oraz na następnej kapitule prowincjalnej zwyczajnej. To samo dotyczy wikariusza, który po ustaniu władzy ministra prowincjalnego w czasie czterolecia po nim nastąpił (K 218).

119.

Sekretarz prowincji przynajmniej na miesiąc przed kapitułą poda do wiadomości nazwiska wybranych. W ciągu piętnastu dni od ogłoszenia listy wybranych można wnieść rekurs przeciwko

wybranych lub przeciw sposobowi wyborów. Należy przy tym wziąć pod uwagę, że jeżeli któryś z delegatów nie przyjąłby wyboru albo po przyjęciu zrezygnował, zawsze zgodnie z przepisami Konstytucji, art. 195, § 2, wówczas, stwierdzając brak delegata z jakiegokolwiek przyczyny, w przypadku wyborów według jednego z systemów listownych, należy następnego na liście brata uznać za wybranego, a w przypadku wyboru na kapitule klasztornej, kapituła, po otrzymaniu wiadomości o wakansie, powinna jak najszybciej przystąpić do nowego wyboru.

120.

Przed pierwszą sesją kapituły przewodniczący razem z ministrem prowincjalnym i sekretarzem prowincji sprawdzi wystawione zaświadczenia lub protokoły z wyboru delegatów, a następnie sekretarz prowincji ogłosi listę uprawnionych do głosowania.

121.

Minister prowincjalny ze swoim definitorium przynajmniej na miesiąc przed kapitułą powinien udostępnić członkom kapituły, a także wszystkim braciom profesom uroczystym tekst sprawozdań z wyjątkiem spraw zastrzeżonych. W takim wypadku w auli odczytuje się streszczenie sprawozdań wraz z materiałem zastrzeżonym.

122.

Sprawozdania składane na kapitule prowincjalnej winny zawierać przedstawienie faktów obiektywnie, prawdziwie i należycie uмотywowane. Po wysłuchaniu sprawozdań kapituła postanawia, co należy podać do wiadomości pozostałym braciom.

123.

Po zatwierdzeniu wyboru minister prowincjalny przeprowadzi rozmowy ze swoim poprzednikiem i innymi braćmi, by biorąc

pod uwagę przymioty poszczególnych braci, sporządzić listę kandydatów, których na następnych sesjach będzie można przedstawić na różne urzędy.

124.

- § 1. Minister prowincjalny może podać kandydatów odpowiednich na urząd definitora. Do kapituły jednak należy wybór definitorów za pomocą kartek, z podaniem imienia i nazwiska.
- § 2. Spośród nowo wybranych definitorów, na wniosek ministra prowincjalnego, należy wybrać przez balotację wikariusza i sekretarza prowincji. Urzędy te można łączyć.
- § 3. Nowo wybrani definitorzy i kustosze prowincjalni stają się pełnoprawnymi członkami kapituły.

125.

- § 1. Sprawowanie kapituły prowincjalnej zgodnie z normą *Dyrektorium kapituły prowincjalnej* odbywa się w dwóch częściach, z których pierwsza kończy się po czwartej sesji. Druga część kapituły powinna się odbyć nie wcześniej niż po upływie trzech tygodni od zamknięcia czwartej sesji.
- § 2. Kapituły prowincjalne w drugiej części powinny opracować program czteroletni.
- § 3. Program czteroletni prowincji powinien uwzględnić założenia programu sześcioletniego Zakonu.

126.

Przewodniczący komisji są wybierani na kapitule – na wniosek ministra prowincjalnego przez balotację, albo poza kapitułą – przez ministra prowincjalnego z jego definitorium (K 219).

127.

- § 1. Jeżeli Statuty prowincjalne nie postanawiają inaczej, minister prowincjalny przynajmniej na trzy miesiące przed kapitułą powinien zarządzić głosowanie listowne, w którym wszyscy bracia profesii uroczyści przebywający w kustodii i mający prawa prowincjalne powinni zaproponować kandydata na urząd kustosza.
- § 2. Ta sama komisja, która została powołana przez ministra prowincjalnego i jego definitorium do otwierania kopert i liczenia głosów w wyborze delegatów, złożona z trzech braci (Stat. gen. nr 135, c), powinna odbierać od ministra prowincjalnego wszystkie zaklejone koperty, wysłane przez braci z kustodii listem poleconym. Następnie, po otwarciu kopert zewnętrznych, jak to ma miejsce przy wyborze delegatów, należy zliczyć koperty wewnętrzne, wymieszać je, otworzyć i obliczyć liczbę głosów, jakie otrzymał każdy kandydat. Następnie w dwóch egzemplarzach należy sporządzić protokół, podpisany przez dwóch innych braci, w celu przedstawienia go na kapitule prowincjalnej.
- § 3. Głosuje się na trzech braci, którzy otrzymali największą liczbę głosów.

128.

- § 1. Kapituła w kustodiach prowincjalnych, jeśli jest przewidziana w Statutach prowincjalnych, powinna być zwołana przez ministra prowincjalnego, który będzie przewodniczył jej osobiście lub przez swego delegata, o ile nie jest na niej obecny minister generalny (por. K 210, § 1).
- § 2. Kapitułę sprawuje się w dwóch częściach zgodnie z normą *Dyrektorium kapituły prowincjalnej*.

§ 3. Kapituły kustodialne w drugiej części powinny opracować program na kolejne czterolecie.

§ 4. Program czteroletni kustodii powinien uwzględnić założenia programu sześcioletniego Zakonu.

129.

Uchwały kapituły kustodialnej wymagają zatwierdzenia przez ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium.

Art. 4 – Wybór delegatów na kapitułę prowincjalną

1) System wyboru delegatów w klasztorach

130.

§ 1. W klasztorach, w których przebywa przynajmniej czterech braci mających czynne prawo wyborcze, wybiera się delegatów według niżej podanych proporcji:

- od 4 do 7 braci – 1 delegat;
- od 8 do 14 braci – 2 delegatów;
- od 15 do 21 braci – 3 delegatów;
- od 22 do 30 braci – 4 delegatów;
- od 31 do 50 braci – 5 delegatów;
- od 51 do 100 braci – 6 delegatów;
- powyżej 100 braci – 7 delegatów.

§ 2. Te proporcje kapituła prowincjalna może zmienić, tak jednak, aby zachowując istotę systemu, nie przypadł więcej niż jeden delegat na czterech braci.

131.

Jeżeli w jakimś klasztorze wybiera się kilku delegatów, zadaniem ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium jest określenie sposobu wyboru, a mianowicie:

- a) albo wszyscy bracia mający prawo głosu czynnego będą wybierali każdego delegata osobno;
- b) albo wszyscy bracia mający prawo głosu czynnego zostaną podzieleni według profesji uroczystej na tyle grup, ilu delegatów ma być wybranych; w razie potrzeby grupy młodszych braci mogą mieć jednego wyborcę więcej; każda grupa wybiera jednego delegata ze swego grona. Przewodniczącym poszczególnej grupy jest brat najstarszy profesją.

132.

§ 1. W przypadku klasztorów, w których jest mniej niż czterech braci uprawnionych do głosowania, minister prowincjalny za zgodą swego definitorium postąpi według jednego z poniższych sposobów:

- a) albo połączy je według rejonów, tak aby w każdej grupie było przynajmniej czterech wyborców;
- b) albo wszystkich braci, w kolejności starszeństwa profesji uroczystej, podzieli na grupy składające się od czterech do siedmiu wyborców; wybór odbywa się w grupach.

§ 2. Zadaniem ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium jest wyznaczyć klasztor, w którym mają się odbyć wybory, albo zarządzić wybory listowne.

§ 3. Jeśli w prowincji jest tylko jeden klasztor, w którym jest mniej niż czterech braci mających czynne prawo wyborcze, minister prowincjalny za zgodą swego definitorium przydzieli ich do innego klasztoru.

§ 4. Minister prowincjalny głosuje w tym klasztorze, do którego należy *de familia*.

133.

Braci przebywających poza prowincją, którzy zgodnie z Konstytucjami mają czynne i bierne prawo wyborcze, minister prowincjalny za zgodą swego definitorium podzieli na grupy, w których wybiera się delegatów według wyżej podanych proporcji. Gdy jest mniej niż czterech braci, należy ich dołączyć do jednego lub więcej klasztorów, zwłaszcza tych, jeżeli takie są, w których liczba braci wynosi mniej niż czterech.

134.

W wyborach delegatów, które odbywają się za pomocą głosowania na kartkach, należy zachować prawo powszechne i własne. W wyborach listownych wystarcza większość względna; w przypadku równej liczby głosów zostaje wybrany brat starszy profesją uroczystą, a następnie wiekiem.

2) System wyboru delegatów w prowincji z listy trójdzielnej

135.

Zasady wstępne:

- a) Na trzy miesiące przed kapitułą prowincjalną należy ogłosić liczbę delegatów ustaloną przez poprzednią kapitułę, zgodnie z potrzebami prowincji.
- b) Wybory odbywają się w głosowaniu listownym.
- c) Komisja złożona z trzech braci, powołana przez ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium, oblicza wszystkie głosy, sporządza protokół z wyborów i przekazuje go ministrowi prowincjalnemu.

136.

- § 1. Należy stworzyć trzy równe zespoły, czyli grupy, dzieląc braci prowincji mających czynne i bierne prawo wyborcze według profesji, tak by powstały trzy grupy braci: starszych, średnich i młodszych profesją. Przy nazwisku brata, który już z innego tytułu jest uczestnikiem kapituły i nie ma głosu biernego, stawia się asterisk, aby go nie wybierano ponownie.
- § 2. Wszyscy bracia powinni wybrać połowę z ustalonej liczby delegatów z własnego zespołu, a drugą połowę z dwóch innych zespołów. Karta do głosowania jest nieważna, jeżeli liczba głosów oddanych na własny zespół lub na dwa inne zespoły przekracza połowę; może być jednak mniejsza niż połowa. Karta do głosowania będzie nieważna również wtedy, gdy wyborca nie oddał głosu przynajmniej na jednego członka każdego zespołu. Jeżeli ktoś oddał głos (choć nieważnie) na brata, który z urzędu ma prawo do udziału w kapitule, to karta jest ważna, byleby nie przekroczonej pełnej liczby delegatów, zarówno we własnym, jak i w dwóch pozostałych zespołach.
- § 3. Z każdego zespołu jest wybrana trzecia część delegatów, którzy otrzymali więcej głosów niż inni bracia tego zespołu.

137.

Delegatów prowincji można wybierać z jednej listy, na której umieszcza się wszystkich braci mających bierne prawo wyborcze; są wyłączeni z niej ci, którzy z urzędu są uczestnikami kapituły i którzy są wyszczególnieni w numerze 78, § 1 Konstytucji.

3) System wyboru delegatów zarówno w klasztorach, jak i w prowincji

138.

- § 1. Po ogłoszeniu kapituły prowincjalnej należy jak najszybciej przystąpić do wyboru delegatów w klasztorach.
- § 2. W klasztorach, w których przebywa przynajmniej czterech braci mających czynne prawo wyborcze, należy zachować następujące proporcje między braćmi wyborcami a delegatami do wyboru:
- od 4 do 12 braci – 1 delegat;
  - ponad 12 braci – 2 delegatów.
- § 3. W prowincjach, które posiadają więcej niż stu braci profesów uroczystych, proporcje są następujące:
- od 4 do 15 braci – 1 delegat;
  - ponad 15 braci – 2 delegatów.
- § 4. W klasztorach, w których wybiera się dwóch delegatów, wybór każdego delegata odbywa się osobno spośród braci mających bierne prawo wyborcze. W pierwszym i drugim głosowaniu na każdego delegata jest potrzebna większość bezwzględna. W trzecim i ostatnim głosowaniu wystarcza większość względna. Wszyscy bracia biorący udział w wyborach powinni podpisać dokument stwierdzający dokonany wybór.
- § 5. Klasztory, które mają mniej niż czterech braci uprawnionych do głosowania, minister prowincjalny za zgodą swego definitorium połączy tak, by w każdym zespole znajdowało się przynajmniej czterech wyborców.
- § 6. Braci przebywających poza prowincją, a mających głos w wyborach, minister prowincjalny za zgodą swego definitorium

umieści na jednej liście, z której należy dokonać wyboru delegatów stosownie do wyżej podanych proporcji. Jeżeli braci jest mniej niż czterech, należy ich dołączyć do jednego lub więcej klasztorów, zwłaszcza tych, jeżeli takie są, w których liczba braci wynosi mniej niż czterech.

§ 7. Minister prowincjalny ma prawo głosowania w tym klasztorze, do którego należy *de familia*.

139.

Po dokonaniu wyboru delegatów w klasztorach resztę delegatów (to jest różnicę, jaka zachodzi między liczbą delegatów ustaloną przez kapitułę prowincjalną a liczbą delegatów już wybranych w klasztorach) wybierają wszyscy, którzy mają prawo głosu czynnego. Wybór odbywa się systemem listownym. Na jednej liście umieszcza się braci mających bierne prawo wyborcze z wyłączeniem delegatów wybranych w klasztorach i braci posiadających głos z urzędu oraz tych, którzy są wyszczególnieni w numerze 78, § 1 Konstytucji. Wybór może się odbyć z listy trójdzielnej, zgodnie z przepisami Statutów generalnych, nr 136.

140.

Statuty prowincjalne mogą wprowadzić zmianę w powyższym systemie, tak by wybory delegatów odbywały się zarówno w zespołach klasztorów (czyli w rejonach), jak i grupach prowincji.

Tytuł III: Minister generalny i jego definitorium

141.

§ 1. Jeżeli minister generalny razem z wikariuszem generalnym przebywa poza Rzymem, powinien spośród definitoriów wyznaczyć delegata, który zgodnie z jego wskazaniem będzie

się zajmował zwyczajnymi sprawami administracyjnymi (KPK, kan. 137; KKKW, kan. 988).

- § 2. Gdyby obydwaj nie mogli sprawować swych urzędów, delegat obejmuje zwyczajny zarząd Zakonu, chyba że zostało przewidziane inaczej.

142.

W razie ustania z jakiegokolwiek przyczyny zarówno urzędu ministra generalnego, jak i wikariusza generalnego, definitorem najstarszy profesją przejmuje zwyczajny zarząd Zakonu i zwołuje kapitułę generalną, która powinna się odbyć nie wcześniej niż trzy miesiące i nie później niż sześć miesięcy od chwili opróżnienia urzędu ministra generalnego.

143.

Minister generalny jest zobowiązany za zgodą swego definitorium zatroszczyć się o zarząd kustodią generalną, a także prowincją, która z powodu niedoboru braci lub z innych przyczyn nie jest zdolna do prowadzenia samodzielnego życia. Wszystkie te działania muszą być przedstawione na najbliższej kapitule generalnej.

144.

- § 1. Każdy, kto sądzi, że nie może zgodnie ze swoim sumieniem wypełnić rozporządzenia ministra prowincjalnego, może się odwołać do ministra generalnego. W odwołaniu powinien wyraźnie przedstawić swoje racje, dołączając uwierzytelnioną kopię rozporządzenia wydanego przez ministra prowincjalnego.
- § 2. Minister generalny powinien najpierw wysłuchać ministra prowincjalnego, a następnie, po zasięgnięciu opinii definitorium generalnego, po ojcowsku rozstrzygnąć sprawę.

Tytuł IV: Urzędy i obowiązki kurii generalnej

145.

Głównymi urzędami i obowiązkami kurii generalnej są: prokuratoria generalna, sekretariat generalny, generalne biuro ekonomiczne, postulacja generalna do spraw świętych, delegat generalny do spraw animacji misyjnej Zakonu, delegat generalny do spraw formacji, asystencja generalna do spraw siostr klarysek i zgromadzeń złączonych z Zakonem, asystencja generalna duchowa Franciszkańskiego Zakonu Świeckich, asystencja międzynarodowa Rycerstwa Niepokalanej, delegat generalny do spraw ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego, delegat generalny do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia, delegat generalny do spraw komunikacji (K 189, § 1; 208).

146.

Urzędy i obowiązki powinny być regulowane szczegółowymi normami, wydanymi przez ministra generalnego z jego definitorium, a swoje zadania powinny wypełniać w bezpośredniej zależności od ministra generalnego.

147.

Urzędy i obowiązki powinny utrzymywać stałą łączność z komisjami prowincjalnymi i kustodialnymi oraz z odpowiednimi urzędami innych instytutów zakonnych, zwłaszcza z rodziny franciszkańskiej i nam pokrewnych.

148.

§ 1. Każda prowincja i kustodia powinna posiadać archiwum zgodnie ze wskazaniem KPK, kan. 486, §§ 1-3.

§ 2. W archiwum prowincji i kustodii należy przechowywać kopię każdej sprawy wniesionej do kurii generalnej.

Tytuł V: Sposób procedowania na zebraniach definitorium

149.

Na każdym zebraniu definitorium minister lub kustosz, według porządku obrad należycie umotywowanego i na czas doręczonego członkom, powinien poddawać otwartej i braterskiej dyskusji kwestie do omówienia. Również definitoryzy mogą wcześniej zaproponować rozpatrzenie różnych spraw.

150.

- § 1. Definitoryzy powinni wypowiadać swoje zdanie według swej wiedzy i zgodnie z własnym sumieniem, a w odpowiedzialnym głosowaniu przyczyniać się do dobra Zakonu i Kościoła. W trudniejszych przypadkach mogą prosić o odpowiedni czas do głębszego zastanowienia się nad sprawą albo zażądać rozstrzygnięcia danej sprawy w tajnym głosowaniu.
- § 2. W przypadkach, gdy minister lub kustosz potrzebuje zgody lub rady definitorium, sam nie ma prawa głosu (KPK, kan. 127; KKKW, kan. 934). Ma natomiast prawo głosu, gdy działa kolegialnie ze swym definitorium (KPK, kan. 119).
- § 3. Minister lub kustosz może telefonicznie zapytać o zdanie nieobecnego definitora, gdy wskutek prawdziwej i rzeczywistej trudności nie można zwołać wszystkich, którzy mają do tego prawo, a zarazem zachodzi nagle konieczność rozstrzygnięcia sprawy (KPK, kan. 127, § 1; KKKW, kan. 934, § 1).
- § 4. Minister lub kustosz może listownie, telefonicznie albo za pomocą innego środka komunikowania – zwłaszcza takiego, który pozwala kilku komunikować się równocześnie – zapytać definitorów o zdanie, gdy w nagłej konieczności istnieje prawdziwa i rzeczywista trudność zwołania definitorów.

Nie dotyczy to tych sytuacji, w których na mocy prawa powszechnego lub prawa własnego jest wymagane głosowanie tajne.

151.

Sekretarz winien sporządzać wszystkie akta. Na każdym zebraniu definitorium należy odczytać protokół z poprzedniej sesji. Powinni podpisać go wszyscy definitory, jeżeli uznają, że jest wiernie sporządzony.

152.

Przepisy prawne i rozporządzenia najwyższej władzy Kościoła i Zakonu odnoszące się do życia braci należy ogłaszać braciom także za pośrednictwem *Commentarium Ordinis*, dodając niezbędne wyjaśnienia.

Tytuł VI: Minister prowincjalny i jego definitorium

153.

- § 1. Urzędu ministra prowincjalnego nie można pogodzić z innymi urzędami, obowiązkami oraz zajęciami podejmowanymi poza Zakonem, chyba że są ściśle powiązane z tymże urzędem.
- § 2. Gdyby ani minister prowincjalny, ani wikariusz prowincjalny z powodu jakiejś przeszkody nie mogli pełnić urzędu lub gdyby ich urząd został opróżniony, najstarszy profesją definitory powinien przejąć zwyczajny zarząd prowincji i o opróżnieniu urzędów bezzwłocznie powiadomić ministra generalnego, który zwoła kapitułę (K 190, § 1).

154.

- § 1. Minister prowincjalny lub kustosz generalny, mający zamiar przebywać ponad miesiąc poza terytorium podległym swojej jurysdykcji, powinien o tym wcześniej zawiadomić ministra generalnego (KPK, kan. 629; 1396).
- § 2. Statuty prowincjalne powinny ustalić przepisy dotyczące postępowania w sytuacji nieobecności kustosza prowincjalnego i gwardiana (K 194, § 3).

Tytuł VII: Minister prowincjalny i gwardiani

155.

Przynajmniej raz w roku minister prowincjalny powinien zorganizować spotkanie z gwardianami, zapewniając im możliwość przeanalizowania problemów prowincji oraz odpowiedniej wymiany informacji i doświadczeń. Podobnie powinien uczynić kustosz generalny i prowincjalny.

Tytuł VIII: Kustosz generalny i jego definitorium

156.

Wybór kustosza generalnego i jego definitorium wymaga zatwierdzenia przez ministra generalnego lub jego delegata.

Tytuł IX: Wizytacja kanoniczna

157.

- § 1. Prawnie wyznaczeni wizytatorzy i ich ewentualni pomocnicy podczas wizytacji kanonicznej powinni postępować po bratersku i z wyczuciem pasterskim oraz troszczyć się przede wszystkim o wierność życiu zakonnemu i o ducha bratniej zgody, przestrzegając wskazań *Dyrektorium wizytacji kanonicznej* (KPK, kan. 628, § 1).
- § 2. Każda z konferencji i federacji powinna przedłożyć ministrowi generalnemu uzgodnioną, potwierdzoną i odpowiednią listę braci zdatnych do podjęcia posługi wizytatora generalnego (por. *Dyrektorium wizytacji kanonicznej*).
- § 3. Jeżeli Statuty prowincjalne tak postanawiają, niezależnie od wizytacji przeprowadzonej przez ministra prowincjalnego lub jego delegata, kustosz prowincjalny może przeprowadzić zwyczajną wizytację kanoniczną własnej kustodii.
- § 4. Minister generalny za zgodą swojego definitorium może, dla ważnych powodów, zarządzić nadzwyczajną wizytację w każdej prowincji lub kustodii.
- § 5. Generalną wizytację kanoniczną należy obowiązkowo przeprowadzić podczas każdej kadencji prowincjalnej, najlepiej w połowie jej trwania.
- § 6. Jest wskazane, by po roku od zakończenia generalnej wizytacji kanonicznej definito generalny danego obszaru przeprowadził rozmowy z ministrem lub kustoszem i jego definitorium w celu zweryfikowania realizacji zaleceń zawartych w sprawozdaniu powizytacyjnym.

158.

- § 1. Zwyczajnej wizytacji kanonicznej podlegają bracia, domy i miejsca kultu (KPK, kan. 628, § 1; KKKW, kan. 420, § 2).
- § 2. W czasie wizytacji wizytatorzy powinni wysłuchać braci i zatroszczyć się o to, by ich poznać z prostotą i miłością oraz zachęcić ich do ściślejszej wierności życiu ewangelicznemu, w które się zaangażowali poprzez profesję zakonną. Ponadto wizytatorzy winni pomóc braciom i ich wspólnotom braterskim w szczegółowej analizie ich życia i działalności. W szczególności powinni przyrzeć się, jak we wspólnocie przebiega życie modlitwy i braterstwa, a także sprawdzić częstotliwość odbywania kapituł klasztornych. Z całą cierpliwością i pokorą niech upominają tych, którzy się zaniedbują bądź są opieszali.
- § 3. Wizytatorzy powinni zweryfikować, czy bracia dają świadectwo ubóstwa, i niech polecą usunąć to, co w naszych klasztorach jest zbędne i niezgodne z franciszkańskim ubóstwem.

159.

Bracia niech podchodzą z zaufaniem do wizytatora, któremu w poczuciu obowiązku prawnego i moralnego powinni, jeśli są zgodnie z prawem pytani, odpowiadać zgodnie z prawdą w miłości; z kolei nikomu w żaden sposób nie wolno odwozić braci od tego obowiązku lub w inny sposób przeszkadzać w osiągnięciu celów wizytacji (KPK, kan. 628, § 3; 220; 1399).

160.

- § 1. Wizytatorzy na zakończenie wizytacji powinni zwołać braci i udzielić im braterskich rad, wskazań, a nawet wydać polecenia dotyczące tego, co należy uczynić, czego zaniechać lub co poprawić dla doskonalszego rozwoju ich życia i aktywności apostołskiej.

- § 2. Protokół z dokonanej wizytacji oraz dekret zawierający zarządzenia, które bracia powinni wykonać i które powinny zostać przekazane wspólnocie braterskiej, należy wpisać lub załączyć do księgi akt klasztoru.
- § 3. W sprawozdaniu, które należy przedstawić na zwyczajnej kapitule prowincjalnej, wizytatorzy powinni wyrazić swoją ocenę życia i działalności braci oraz zaznaczyć zarówno aspekty pozytywne i budujące, jak i braki duchowe i materialne, jeśli takie mają miejsce.

161.

Podczas wizytacji minister prowincjalny lub kustosz powinien udzielić wizytatorowi wszelkich niezbędnych informacji o życiu i działalności braci prowincji lub kustodii.

162.

Minister prowincjalny i kustosz prowincjalny po zakończeniu swoich wizytacji kanonicznych powinni na kapitule prowincjalnej przedstawić własne sprawozdanie o stanie kustodii (Stat. gen. 5, § 1).

Tytuł X: Braterska współpraca między prowincjami i kustodiami

163.

W naszym Zakonie wszyscy bracia, klasztory, prowincje i kustodie stanowią jedną wspólnotę braterską. Aby ułatwić życie braterskie i rozwój naszej braterskiej wspólnoty, minister generalny jako animator całego Zakonu, wraz ze swoim definitorium i innymi urzędnikami zarządu centralnego, powinien wspierać przekaz informacji, popierać ducha jedności, zachowywać zdrowe

tradycje Zakonu i sprzyjać szerokiemu i krytycznemu spojrzeniu franciszkańskiemu na naszą obecność w świecie.

164.

- § 1. Ponieważ współpraca staje się coraz bardziej nieodzowna w życiu Zakonu, prowincje i kustodie powinny ją podejmować w najszerszym możliwym zakresie:
- a) na wszystkich poziomach formacji, od promocji powołaniowej i formacji początkowej aż do formacji ustawicznej (rekolekcje, tygodnie duchowości itp.);
  - b) poprzez wymianę zakonników, jak również środków ekonomicznych przeznaczonych dla dzieł apostoelskich i misyjnych;
  - c) w zapewnieniu opieki nad braćmi w podeszłym wieku.
- § 2. Współpracę między prowincjami i kustodiami należy popierać przede wszystkim na poziomie konferencji i federacji Zakonu (K 31, § 2; 223).

165.

Jeśli jest zakładana nowa prowincja lub nowa kustodia generalna, wszyscy bracia pracujący aktualnie na jej terenie, a pochodzący z innej prowincji lub kustodii, są *ipso facto* afiliowani do nowej prowincji lub kustodii generalnej, chyba że przed zwołaniem kapituły nowej prowincji lub kustodii generalnej potwierdzą swą przynależność do rodzimej prowincji lub kustodii (K 29, § 2).

166.

Przeniesienie braci z kustodii generalnej do klasztoru poza kustodią może nastąpić jedynie za zgodą ministra generalnego.

Tytuł XI: Gwardian i kapituła klasztorna

167.

- § 1. Gwardiana w zwyczajnym rządzeniu klasztorem wspiera kapituła klasztorna jako jego rada w przypadkach określonych słowami: *gwardian za zgodą lub za radą kapituły klasztornej*, lub *po wysłuchaniu zdania kapituły klasztornej* (K 58, § 3; 229, § 2).
- § 2. W tych przypadkach należy zachować przepisy Konstytucji dotyczące wymaganej liczby uczestników (art. 187, § 2) i przepisy Statutów generalnych dotyczące różnych procedur (nr 18 i następne).

168.

- § 1. Kapituła klasztorna rozstrzyga kolegialnie tylko te sprawy, które należą ściśle do jej uprawnień, wyrażonych tymi lub podobnymi słowami: *do kapituły należy, kapituła powinna ustalić*.
- § 2. Przy rozpatrywaniu wyżej wymienionych spraw do ważności decyzji jest wymagana obecność dwóch trzecich członków kapituły z prawem głosu (K 187, § 1).

169.

- § 1. Do kapituły klasztornej należą z prawem głosu: jej przewodniczący i poszczególni bracia o ślubach uroczystych, oficjalnie umieszczeni *de familia* w tym klasztorze przez ministra lub kustosza (K 228, § 1; Stat. gen. 77).
- § 2. Lista braci, którzy wybierają delegatów na kapitułę prowincjalną, zgodnie z przepisami niniejszych Statutów (nr 130; 131; 132, § 1; 138, §§ 1-5), powinna być ustalona przez ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium.

170.

W klasztorach, w których jedynie czasowo i w drodze wyjątku *de familia* mieszka tylko dwóch braci, w załatwianiu spraw mających charakter prawny należy zachować przepis Konstytucji, art. 89, zapisując w odpowiedniej księdze zdanie obu braci, jak się to czyni na kapitule klasztornej.

171.

Kapituła klasztorna powinna ustanowić swego sekretarza, którego obowiązkiem jest wierne spisywanie wszystkich akt w odpowiedniej księdze i odczytywanie ich na najbliższej kapitule, aby można było stwierdzić ich wiarygodność przed złożeniem podpisów.

172.

Kapituła klasztorna powinna powierzyć jednemu bratu ze wspólnoty obowiązek kronikarza klasztornego.

173.

Gwardian jest zobowiązany wykonać uchwały kapituły powzięte kolegialnie. Natomiast jeśli gwardian powinien otrzymać od kapituły jej zgodę lub radę, zachowa przepis Konstytucji, art. 185, § 1. Będzie się również starał wykonać inne uchwały, powzięte przez braci we wzajemnym porozumieniu.

174.

Gwardian może zostać usunięty z urzędu, gdy według oceny ministra prowincjalnego z jego definitorium i po wysłuchaniu zdania braci danego klasztoru stwierdzi się, że wskutek zaniedbania dokonał lub zaniechał czynów, które wyrządziły poważne szkody innym, czy to osobom fizycznym, czy to prawnym (może to być szkoda fizyczna, moralna, duchowa lub majątkowa). W takim

przypadku konieczne jest potwierdzenie ministra generalnego z jego definitorium (K 196, § 4).

Tytuł XII: Klasztory podległe bezpośrednio ministrowi generalnemu

175.

§ 1. Klasztory generalskie, czyli pozostające pod bezpośrednią jurysdykcją ministra generalnego, mogą znajdować się w Rzymie lub poza Rzymem. Istnienie tych klasztorów w Rzymie uzasadnia ich szczególny charakter, taki jak: centralny zarząd Zakonu z jego urzędami, kształcenie akademickie, formacja początkowa i ustawiczna lub pewien rodzaj ogólnego apostołstwa prowadzonego przez Zakon; poza Rzymem mogą istnieć jedynie z powodu szczególnych i ważnych okoliczności, dla których klasztor rzeczywiście nie może podlegać żadnej prowincji lub kustodii (K 34, § 1).

§ 2. Domy generalskie rządzą się odpowiednim statutem zatwierdzonym przez ministra generalnego z jego definitorium.

176.

W wymienionych klasztorach wybór gwardiana odbywa się zgodnie z przepisami Konstytucji, art. 230, jednakże po uprzedniej braterskiej konsultacji z braćmi należącymi do klasztoru.

177.

Bracia tworzący definitorium Zakonu zostają przydzieleni do domu generalskiego na mocy kanonicznego wyboru; wszyscy inni – na podstawie listu obediencyjnego ministra generalnego, zgodnie z artykułem 231, § 4 Konstytucji.

178.

Minister generalny przy przenosinach brata z prowincji lub kustodii do klasztoru będącego pod jego bezpośrednią jurysdykcją, po wysłuchaniu zdania ministra prowincjalnego lub kustosza, w liście obediencyjnym powinien wskazać, jaką posługę dany brat będzie pełnił w domu generalnym, a także czas i inne niezbędne szczegóły określone decyzją ministra generalnego.

179.

W czasie pobytu brata w klasztorze generalskim dom zakonny zapewni wszystkie jego uzasadnione potrzeby, zgodnie ze stylem naszego życia.

180.

Prawa klasztorne przysługują bratu w tym klasztorze, w którym został umieszczony *de familia* przez ministra generalnego; natomiast prawa prowincjalne we własnej prowincji lub kustodii.

181.

- § 1. Każdy klasztor powinien posiadać własną administrację ekonomiczną prowadzoną zgodnie z prawem przez własnych urzędników. Każdego roku definitorium generalnemu należy przedstawić sprawozdanie z administracji ekonomicznej.
- § 2. Ekonom generalny dwa razy w roku powinien skontrolować księgi administracyjne klasztorów generalskich. Przy tej sposobności, zależnie od sytuacji, powinien zadbać o potrzeby domu bądź też przejąć dochody uznane za nadwyżkę.

182.

Klasztor pod wezwaniem św. Piotra Apostoła, nazywany także kolegium penitencjarzy przy bazylice watykańskiej, kieruje się normami prawnymi wydanymi przez Stolicę Apostolską

ROZDZIAŁ VI – ZARZĄD ZAKONU

(Por. List apostolski *Miserator Dominus* [1774]; *Unormowania dotyczące penitencjarzy watykańskich* [1979]; *Normy regulujące kolegia apostolskie ojców penitencjarzy* [1993]). W statutach partykularnych, które zatwierdza minister generalny ze swoim definitorium, należy przeto uzgodnić przepisy Statutów generalnych z normami wydanymi przez Stolicę Apostolską.

***

SKOROWIDZ RZECZOWY

AFILIACJA

- bracia mogą być przydzieleni do domu formacji lub innej posługi w ramach konferencji lub federacji poza granicami prowincji lub kustodii afiliacji 47,4;
- czasowa brata, zalecana jako zwyczajna praktyka 47,5;
- delegaci prowincji na kapitułę generalną 100,1;
- uczestnicy zespołów regionalnych (cetusów) w kapitule generalnej 104,2;
- prawo kapitulne braci a. na stałe lub czasowo do prowincji 118,2;
- podczas zakładania nowej prowincji lub kustodii generalnej 165.

AKTA KAPITUŁY (PROTOKOŁY)

- rada prezydialna sprawdza, czy są wiernie spisane 89,2;
- z wyboru delegatów na kapitułę prowincjalną 120;
- obowiązek sekretarza kapituły klasztornej 171.

ALIENACJA albo sprzedaż, zamiana, dzierżawa

- warunki do zachowania 41;
- sposoby pozyskiwania składek z prowincji i kustodii 43,1.

ARCHIWUM

- obowiązek posiadania przez każdą prowincję i kustodię 148,1;
- prowincji i kustodii, gdzie należy przechowywać kopię spraw wniesionych do kurii generalnej 148,2.

ASYSTENCI DUCHOWI FZŚ

- zapoznanie podczas formacji 57;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- zasady 58;
- wybrani przez właściwych ministrów lub kustoszy, bądź właściwą konferencję lub federację 59,1;
- czasokres kadencji generalnej 59,2;
- sposób mianowania 59,3;
- sprawozdanie z działalności na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1h).

AUDYTORZY SPRAW

- wyznaczenie i skład komisji 88;
- zadania 90,1.

BIEGLI (EKSPERCI)

- należy wysłuchać opinii przed rozpoczęciem jakiegokolwiek budowy lub poważniejszego remontu 39,1;
- w komisji centralnej kapituły generalnej 106.

BRATERSKA WSPÓLNOTA

- warunki życia do założenia prowincji 2,2;
- warunki życia do założenia kustodii prowincjalnej 6,1-2;
- zapewnienie uczestnictwa domu filialnego w życiu klasztoru 13,3;
- stwierdzony brak uczestnictwa w przypadku domu filialnego powinien zostać rozstrzygnięty przez ministra prowincjalnego 13,4;
- w klasztorach, w których znajdują się pustelnie lub domy modlitwy 16,1;
- nie należy przyjmować zadań, które uniemożliwiają życie w b. w. 17;
- odpowiada za wszystko w klasztorze 30;
- minister lub kustosz przed mianowaniem asystenta duchowego zapoznaje się ze zdaniem b. w. FZŚ 59,3;
- w czasie wizytacji kanonicznej traktowana ze szczególną uwagą 158,2;
- ogłoszenie wyników wizytacji kanonicznej 160,2;
- jedna w całym Zakonu 163;
- wspierana przez ministra generalnego, jego definitorium oraz innych urzędników zarządu centralnego 163.

BYŁY MINISTER GENERALNY

- modlitwy za zmarłego 24,2.

BYŁY MINISTER PROWINCJALNY

- prawo udziału w najbliższej kapitule zwyczajnej oraz nadzwyczajnej w czasie najbliższego czterolecia po złożeniu urzędu 118,3.

CESJA (ODSTĄPIENIE)

- klasztoru innej prowincji lub kustodii 15,1;
- klasztoru pod bezpośrednią jurysdykcję ministra generalnego 15,2.

COMMENTARIUM ORDINIS

- miejsce publikacji akt urzędowych 152.

DEFINITORIUM

- działa zgodnie z wykazem przedstawionych spraw 149;
- głosi odpowiedzialnie 150,1;
- podejmuje czynności kolegialnie bądź jako rada ministra lub kustosa 150,2;
- przypadki, w których można zapytać o zdanie przez telefon, za pośrednictwem listu albo za pomocą innego środka komunikowania 150,3-4;
- sekretarz sporządza protokół, który podpisują wszyscy uczestnicy 151.

DEFINITORIUM GENERALNE

- wydaje pozwolenie na ustanowienie kustodii prowincjalnej 6;
- wyraża zgodę na odstąpienie klasztoru pod bezpośrednią jurysdykcję ministra generalnego 15,2;
- raz na kwartał omawia sprawy związane z zarządzaniem dobrami i przyjmuje sprawozdanie ekonomo 28,2;
- wyraża zgodę na przyjęcie zapisów wieczystych 38,3;
- przed rozpoczęciem budowy lub poważnego remontu po uprzednim wysłuchaniu zdania biegłych dokładnie rozpatrzy sprawę, poweźmie decyzję i wyda zlecenie wykonania 39,1-2;
- wyraża zgodę na wydatki nadzwyczajne zgodnie z ustaleniami Statutów prowincjalnych 40;
- udziela pozwolenia na operacje finansowe przekraczające dwie trzecie sumy ustalonej przez Stolicę Apostolską 41a);
- poza kapitułą generalną ustala wysokość stałej składki przekazywanej przez prowincje i kustodie na dzieła Zakonu 42;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- zatwierdza pierwszą obecność w danym kraju 48,1;
- udziela zgody na otwarcie przez prowincję nowej obecności 48,3;
- mianuje delegata generalnego do spraw ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego 63,1;
- mianuje delegata generalnego do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia 65;
- zależnie od sytuacji udziela pozwolenia na zmianę rozporządzeń lub zarządzanie majątkiem nabytym przez profesa uroczystego 75;
- mianuje delegata generalnego do spraw formacji 83;
- mianuje notariusza kapituły generalnej, którego zatwierdza kapituła 88,1;
- podczas obrad kapituły załatwia bieżące sprawy, których nie można odłożyć na później 97,2;
- po zasięgnięciu zdania przewodniczących konferencji i federacji ustala inne miejsce na kapitułę generalną 99,2;
- ustala wykaz spraw do dyskusji na kapitule generalnej i przekazuje je członkom kapituły 101,2;
- sprawdza zaświadczenia delegatów na kapitułę generalną 102;
- może wszystkim braciom profesom uroczystym prowincji lub kustodii generalnej przyznać prawo uczestnictwa w kapitule 116,1;
- zatroszczy się o zarząd kustodią generalną, a także prowincją, która nie jest zdolna do prowadzenia samodzielnego życia 143;
- służy radą ministrowi generalnemu w rozstrzygnięciu sporu brata z ministrem prowincjalnym 144,2;
- wydaje przepisy regulujące działanie urzędów i obowiązków kurii generalnej 146;
- podejmuje czynności prawne kolegialnie lub jako rada ministra generalnego 150,2;
- dla ważnych powodów zarządza nadzwyczajną wizytację prowincji lub kustodii 157,4;
- zatwierdza Statut klasztorów generalskich 175,2;
- wybiera gwardianów klasztorów generalskich 176;
- zatwierdza Statuty partykularne dla klasztoru penitencjarzy przy bazylice watykańskiej 182.

DEFINITORIUM KUSTODIALNE

- do ministra generalnego kieruje prośbę o pozwolenie wszystkim profesom uroczystym na uczestnictwo w kapitule kustodii generalnej 116,1;
- podejmuje czynności kolegalnie bądź jako rada kustosza 150,2.

DEFINITORIUM PROWINCJALNE

- eryguje delegaturę prowincjalną 9,2a);
- mianuje delegata ministra prowincjalnego 9,2c);
- poza kapitułą wyraża zgodę na ustanowienie klasztoru 11,1b);
- ustanawia dom filialny 13,1;
- rozstrzyga sytuację domu filialnego, w którym nie ma uczestnictwa w życiu braterskim 13,4;
- znosi dom filialny 13,5;
- kieruje działalnością gospodarczą zgodnie z wcześniej rozważonymi i zatwierdzonymi planami oraz z duchem franciszkańskim, radami ewangelicznymi i wytycznymi kościelnymi i cywilnymi 27,1;
- co kwartał omawia sprawy gospodarcze i przyjmuje sprawozdanie ekonomo 28,1;
- zgodnie ze Statutami zleca ekonomowi prowincji przesłanie wszystkim klasztorom sprawozdania o stanie ekonomicznym prowincji 28,1;
- wyznacza przedstawiciela prawnego prowincji lub innej osoby prawnej 31;
- udziela pozwolenia na przyjęcie zapisów czasowych 38,3;
- przed rozpoczęciem budowy lub poważnego remontu po uprzednim wysłuchaniu zdania biegłych dokładnie rozpatrzy sprawę, poweźmie decyzję i wyda zlecenie wykonania 39,1-2;
- określa czas trwania dzierżawy majątku nieruchomego i wysokość rocznego czynszu 41b);
- poza kapitułą w razie ważnej przyczyny rozpatruje sprawy dotyczące majątku nieruchomego klasztorów oraz podejmuje decyzje o jego sprzedaży albo o przeznaczeniu na dzieła tegoż klasztoru i prowincji 44;
- zatwierdza prośby o pomoc finansową dla misji przed ich przesłaniem do kurii generalnej 52;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- wyraża wstępną zgodę na przyjęcie parafii w celu przesłania jej ministrowi generalnemu 54,1d);
- zawiera umowę z siedzibą lub centralnym ośrodkiem Rycerstwa Niepokalanej 61,2;
- mianuje delegata prowincjalnego do spraw ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego 63,2;
- mianuje delegata prowincjalnego do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia 66;
- zależnie od sytuacji udziela pozwolenia na zmianę rozporządzeń lub zarządzanie majątkiem nabytym przez profesa uroczystego 75;
- mianuje notariusza kapituły prowincjalnej, którego zatwierdza kapituła 88,1;
- podczas obrad kapituły załatwia bieżące sprawy, których nie można odłożyć na później 97,2;
- zwraca się z prośbą do ministra generalnego o przyznanie wszystkim braciom profesom uroczystym prowincji prawa uczestnictwa w kapitule prowincjalnej 116,1;
- mianuje komisję do liczenia głosów przy wyborze delegatów oraz w głosowaniu na ministra prowincjalnego 117,3b-1); 127,2; 135c);
- wyznacza termin nadsyłania głosów w głosowaniu bezpośrednim listownym na ministra prowincjalnego 117,3c);
- podaje do wiadomości członkom kapituły, a także wszystkim braciom profesom uroczystym sprawozdania przynajmniej na miesiąc przed kapitułą prowincjalną 121;
- poza kapitułą wybiera przez balotację przewodniczących komisji 126;
- zatwierdza uchwały kapituły kustodialnej 129;
- określa sposób wyboru delegatów dla klasztoru, gdzie wybiera się kilku delegatów na kapitułę prowincjalną 131;
- ustala zasady wyboru delegatów na kapitułę prowincjalną dla klasztorów, w których jest mniej niż czterech braci uprawnionych do głosowania 132,1-3; 138,5; 169,2;
- dzieli na zespoły braci przebywających poza prowincją w celu wyboru delegatów na kapitułę prowincjalną 133; 138,6;
- powołuje komisję do liczenia głosów w wyborach delegatów na kapitułę prowincjalną 135c);

- podejmuje czynności prawne kolegialnie lub jako rada ministra prowincjalnego 150,2.

DEFINITORZY GENERALNI

- wybierani na wniosek ministra generalnego 111,2;
- wybierani przez głosowanie na kartkach 111,12;
- są proponowani przez poszczególne zespoły 111,2;
- po wyborze stają się pełnoprawnymi członkami kapituły 111,3;
- uczestniczą z prawem głosu w kapitułach prowincjalnych i kustodialnych swojej konferencji lub federacji 116,3.

DEFINITORZY PROWINCJALNI

- wybierani na kapitule przez głosowanie na kartkach 124,1;
- po wyborze stają się pełnoprawnymi członkami kapituły 124,3.

DELEGACI NA KAPITUŁĘ GENERALNĄ

- wybór i liczba 100,1.

DELEGACI NA KAPITUŁĘ PROWINCJALNĄ

- wybór 118,2;
- ogłoszenie wyboru przynajmniej na miesiąc przed kapitułą 119;
- ewentualny rekurs, rezygnacja, nowy wybór 119;

systemy wyboru:

- w klasztorach 130-134;
- z listy trójdzielnej 135-137;
- w klasztorach i w prowincji 138-140.

DELEGAT GENERALNY DO SPRAW ANIMACJI MISYJNEJ

- uczestniczy jako słuchacz w kapitule generalnej 49;
- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1e).

DELEGAT GENERALNY DO SPRAW EKUMENIZMU I DIALOGU MIĘDZYRELIGIJNEGO

- ustanowienie i zadania 63;
- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1k).

DELEGAT GENERALNY DO SPRAW FORMACJI

- ustanowienie 83;
- uczestniczy jako słuchacz w kapitule generalnej 83;
- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1c).

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

DELEGAT GENERALNY DO SPRAW KLARYSEK

- ustanowienie 55,1;
- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1g).

DELEGAT GENERALNY DO SPRAW KOMUNIKACJI

- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1l);
- obowiązek generalny 145.

DELEGAT GENERALNY DO SPRAW SPRAWIEDLIWOŚCI, POKOJU I INTEGRALNOŚCI STWORZENIA

- ustanowienie i zadania 65;
- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1j).

DELEGAT GENERALNY MIĘDZYNARODOWY DO SPRAW RYCERSTWA NIEPOKALANEJ

- ustanowienie 60,2;
- sprawozdanie na kapitule generalnej 109,1i).

DELEGAT MINISTRA PROWINCJALNEGO

- odpowiedzialny za kierowanie delegaturą prowincjalną 9,2b);
- zadania, nominacja, uprawnienia 9,2b-c. e);
- wspomagany przynajmniej przez dwóch radnych 9,2b. d);
- przy spełnieniu warunków uczestniczy jako słuchacz w kapitule generalnej 9,3;
- jeśli nie posiada prawa głosu w kapitule prowincjalnej, uczestniczy jako słuchacz 9,4.

DELEGATURA PROWINCJALNA

- jej charakter, ustanowienie i uwarunkowania 9,1-2a).

DIALOG MIĘDZYRELIGIJNY (zob. EKUMENIZM)

DOM

- imię świętego patrona 11,1d);
- ośrodek duchowości franciszkańskiej 16,1;
- warunki utworzenia pustelni 16,2;
- dom zakonny, zob. klasztor;
- dom o charakterze maryjnym, zob. Rycerstwo Niepokalanej (MI).

DOM FILIALNY

- może zostać otwarty przez kapitułę prowincjalną lub ministra prowincjalnego z jego definitorium 13,1;
- członkowie uczestniczą w kapitule klasztornej 13,1;
- mianowanie brata odpowiedzialnego za kierowanie 13,2;
- powinien znajdować się w pobliżu klasztoru macierzystego 13,3;
- rozstrzygnięcie sytuacji braku uczestnictwa w życiu braterskim 13,4;
- uwarunkowania prowadzące do zniesienia 13,5;
- podporządkowanie kanonicznie erygowanego klasztoru 14.

DOMY FORMACJI

- udział w kapitule klasztornej profesów o ślubach uroczystych 77,1;
- spotkania na wzór kapituły klasztornej braci w formacji początkowej 77,2;
- braci profesów czasowych nieukierunkowanych na kapłaństwo 79.

DYREKTORIUM KAPITUŁY KLASZTORNEJ

- 19,1.

DZIEŁA SPECJALNE (APOSTOLSKIE)

- wymagają specjalnego uregulowania 70,1;
- powinny być zarządzane statutem zatwierdzonym przez ministra lub kustosza z jego definitorium 70,1;
- kapituła prowincjalna powinna dokonać oceny sensowności prowadzonych dzieł 70,2;
- pozwolenia dla braci biegłych w jakiejś specjalności lub nauce 70,3.

EKONOM (zob. także ZARZĄDZANIE)

- e. prowincjalny lub kustodialny składa sprawozdanie na kapitule, na definitorium oraz wszystkim klasztorom prowincji 28,1;
- e. generalny składa sprawozdanie na definitorium oraz na kapitule generalnej 28,2; 109,1d);
- e. generalny wybierany na kapitule generalnej przez balotację 113,1;
- e. generalny uczestniczy w kapitule generalnej jako słuchacz 113,1;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- urzędu e. generalnego nie można łączyć z obowiązkiem poborcy generalnego 113,3.

EKUMENIZM I DIALOG MIĘDZYRELIGIJNY

- ustanowienie i zadania delegata generalnego 63,1;
- ustanowienie delegata prowincjalnego i kustodialnego, jeżeli uzna się to za stosowne 63,2;
- zadania delegatów 63,3;
- współpraca w dziedzinie formacji braci 64.

FORMACJA

- zapewniona w nowej prowincji 2;
- warunek do założenia kustodii 6,2;
- braci, którzy przechodzą do kraju o odmiennej kulturze 47,2;
- przydzielenie braci do domu f. poza granicami prowincji lub kustodii w ramach konferencji lub federacji 47,4;
- braci w zakresie znajomości FZŚ 57;
- braci w f. początkowej w dziedzinie mariologii 62;
- braci w dziedzinie ekumenizmu 64;
- braci w dziedzinie społecznej nauki Kościoła i jej praktycznego zastosowania 69;
- zapewnienie odpowiednich środków 73;
- bracia w f. początkowej powinni nauczyć się przynajmniej jednego z języków oficjalnych Zakonu 76;
- udział braci po ślubach uroczystych w kapitule klasztornej 77,1;
- częste spotkania braci w f. początkowej na wzór kapituły klasztornej 77,2;
- uwaga na braci w formacji nadających się do pracy formacyjnej, animacyjnej, nauczycielskiej i naukowej 78;
- braci nieukierunkowanych na kapłaństwo 79;
- dom f. braci nieukierunkowanych na kapłaństwo 79;
- kursy f. przez pięć pierwszych lat dla braci o ślubach uroczystych: neoprezbiterów i neoprofesów nieukierunkowanych na kapłaństwo 80;
- czas f. ustawicznej określony przez prowincjalne lub kustodialne Dyrektorium f. 81;
- kursy f. ustawicznej w Asyżu oraz organizowane przez różne konferencje lub federacje 82;

- delegat generalny ds. f. 83;
- koordynowana przez zarząd centralny 85c);
- sprawozdanie delegata generalnego ds. f. na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1c);
- prowincje i kustodie powinny podejmować współpracę na wszystkich poziomach f. 164,1a).

FRANCISZKAŃSKI ZAKON ŚWIECKICH (FZŚ)

- powierzony opiece duchowej Pierwszego Zakonu oraz Trzeciego Zakonu Regularnego 56;
- powinien zostać poznany przez braci podczas formacji 57;
- posługa braci 58;
- asystenci duchowi dobierani przez ministrów i kustoszy 59,1;
- czas trwania zadania asystenta duchowego generalnego 59,2;
- mianowanie braci zdatnych do tej posługi 59,3;
- sprawozdanie z posługi na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1h).

GŁOSOWANIA

- sposoby g. na kapitule 92;
- wymagana większość kwalifikowana dla zatwierdzenia tekstów legislacyjnych 93,1;
- wymagana większość, gdy omawia się sprawę sprzeczną z prawem powszechnym albo uznaną za dużej wagi 93,2;
- ponowne rozpatrzenie wniosku uznanego za pominięty 94;
- ponowne rozpatrzenie wniosku już zatwierdzonego lub odrzuconego 95;
- zamknięcie dyskusji i zarządzenie głosowania 96;
- wymagana większość, aby zawiesić zastosowanie jakiegoś przepisu Statutów generalnych o trybie odprawiania kapituły generalnej 107.

GŁOSOWANIE BEZPOŚREDNIE (WYBORY)

- osobiste lub listowne na ministra prowincjalnego 117,1-3.

GWARDIAN

- odpowiedzialny za dom filialny jest delegatem g. 13,1;
- sporządza porządek obrad kapituły klasztornej 18;
- zwołuje kapitułę w czasie odpowiednim dla uczestnictwa braci 20,1;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- potwierdza przyczyny nieobecności braci na kapitule klasztornej 20,2;
- nie powinien zaniedbywać regularnego zwoływania kapituły klasztornej 20,3;
- kieruje opracowaniem rocznego programu braterskiej wspólnoty 21;
- zachowuje pierwszeństwo w swoim klasztorze 22,1d);
- udziela braciom pozwolenia na nieobecność w klasztorze w granicach własnej prowincji, kustodii lub własnego kraju na czas nieprzekraczający trzydziestu dni po sobie następujących 23;
- razem z kapitułą kieruje działaniami gospodarczymi zgodnie z ustalonymi zasadami 27,2;
- sprawuje nadzór nad odpowiednimi księgami administracyjnymi 29,1;
- razem z urzędnikami podpisuje wydruki ksiąg administracyjnych 29,2;
- ustępując ze stanowiska, przekazuje swemu następcy księgi administracyjne 35;
- udziela pozwolenia na przyjęcie doraźnych zajęć przez braci 70,3;
- przepisy dotyczące nieobecności ustalają Statuty prowincjalne 154,2;
- uczestniczy w corocznym spotkaniu z ministrem prowincjalnym bądź kustoszem generalnym lub prowincjalnym 155;
- w zwyczajnym zarządzaniu klasztorem jest wspierany przez kapitułę klasztorną 167,1;
- jest zobowiązany wykonać uchwały kapituły podjęte kolegalnie 173;
- procedura usunięcia z urzędu 174;
- sposób ustanowienia dla klasztoru generalskiego 176.

INSTRUMENTUM LABORIS (DOKUMENT ROBOCZY)

- przygotowany na kapitułę generalną 101,2.

INWENTARZ (zob. ZARZĄDZANIE)

INWESTYCJE (zob. ALIENACJA)

KAPITUŁA GENERALNA

- podejmuje uchwałę o utworzeniu prowincji 4,2;

- zwołanie 99,1;
- miejsce 99,2;
- delegaci z prowincji o większej liczebności 100,1;
- możliwość nominacji braci zakonnych z prawem głosu 100,2;
- wykaz spraw do omówienia 101,1-2;
- dopuszczenie nowych tematów po ogłoszeniu wykazu spraw 101,3;
- rada prezydialna 103;
- zespoły uczestników 104;
- słuchacze i biegli 104,4; 106;
- komisja centralna 105-106;
- sprawozdania 109-110;
- wybory 111.

KAPITUŁA GENERALNA ORAZ PROWINCJALNA, kwestie wspólne

- czas (okres) kapitulny 4,1; 86;
- odbywane według *Regulaminu* 87;
- zatwierdza notariusza oraz jego ewentualnych pomocników oraz powołuje innych urzędników uznanych za koniecznych 88,1;
- powołuje radę prezydialną oraz komisje 88,1;
- członkowie kapituły przed wyborami przeprowadzą rozmowy 91;
- sposób przeprowadzanie głosowań 92-97,1;
- w jej trakcie minister ze swoim definitorium załatwia bieżące sprawy, których nie można odłożyć na później 97,2;
- zachęta końcowa ministra skierowana do jego braci 98.

KAPITUŁA KLASZTORNA

- uczestniczą w niej bracia z domu filialnego 13,1;
- mianowanie brata odpowiedzialnego za kierowanie domem filialnym po wysłuchaniu jej zdania 13,2;
- wykaz spraw do omówienia 18,1;
- bracia niech zgłaszają wnioski gwardianowi 18,2;
- odprawiana według własnego *Dyrektorium* 19,1;
- może pozwolić na uczestniczenie profesów czasowych 19,2;
- gwardian powinien zwoływać w czasie odpowiednim dla braci 20,1;
- bracia niech się nie zwalniają w udziale 20,2;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- zwoływana regularnie przez gwardiana 20,3;
- w przypadku zaniedbań zaradzi minister prowincjalny 20,3;
- powinna opracować roczny program 21;
- przestrzega zasad dotyczących działań gospodarczych 27,2;
- przyjmuje sprawozdanie z zarządzania dobrami 30;
- uczestnictwo braci o ślubach uroczystych odbywających studia w postnowicjacie 77,1;
- na jej wzór odbywają spotkania bracia odbywających formację początkową pod opieką mistrza 77,2;
- wybiera delegatów na kapitułę prowincjalną 130;
- częstotliwość jej odbywania weryfikowana w czasie wizytacji kanonicznej 158,2;
- wspiera gwardiana w zwyczajnym zarządzaniu klasztorem 167,1;
- udziela zgody lub rady 167,1;
- przepisy do zachowania 167,2;
- sprawy rozstrzygane kolegialnie 168,1;
- obecność wymagana do ważności podejmowanych decyzji 168,2;
- członkowie 169,1;
- klasztory, w których czasowo i w drodze wyjątku mieszka tylko dwóch braci 170;
- ustanawia sekretarza spisującego akta 171;
- powierza bratu obowiązek kronikarza 172.

KAPITUŁA KUSTODIALNA

- minister generalny ze swoim definitorium ustala normy przechodnie dla pierwszej kapituły zjednoczeniowej 3,2;
- ustala sposób pozyskiwania składek na pomoc solidarnościową w kustodii 43,5;
- zatwierdza Statut klasztoru o charakterze Rycerstwa Niepokalanej 61,3;
- okres kapitulny 86;
- należy odbywać według *Regulaminu* 87;
- w jej trakcie kustosz ze swoim definitorium załatwia bieżące sprawy, których nie można odłożyć na później 97,2;
- definitor generalny uczestniczy w k. swojej konferencji lub federacji 116,3;
- jest odbywana w kustodiach, gdy to przewidują Statuty prowincjalne 128,1;

- zwoływana przez ministra prowincjalnego 128,1;
- minister generalny przewodniczy, gdy na niej obecny 128,1;
- sprawowana w dwóch częściach 128,2;
- dekrety zatwierdza minister prowincjalny ze swoim definitorium 129.

KAPITUŁA PROWINCJALNA

- minister generalny ze swoim definitorium ustala normy przechodnie dla pierwszej kapituły zjednoczeniowej 3,2;
- czas kapitułny 4,1;
- pierwsza po ustanowieniu prowincji 4,1;
- zatwierdza cele życia i misji kustodii prowincjalnej 5,1;
- wnioskuje w sprawie ustanowienia klasztorów 11,1;
- wyraża zgodę na przekazanie klasztoru pod bezpośrednią jurysdykcję ministra generalnego 15,2;
- ustala górną granicę wydatków nadzwyczajnych wymagających zgody ministra generalnego i jego definitorium 40;
- ustala sposób pozyskiwania składek na pomoc solidarnościową w prowincji 43,5;
- rozpatruje sprawy i podejmuje decyzje w sprawie majątku nieruchomości klasztorów 44;
- przyjmuje misję powierzoną prowincji 48,2;
- zatwierdza Statut klasztoru o charakterze Rycerstwa Niepokalanej 61,3;
- zatwierdza specjalne dzieła apostołskie 70,1;
- dokonuje oceny sensowności prowadzonych dzieł 70,2;
- wybiera delegatów na kapitułę generalną 100;
- zapowiedź 115,1;
- minister generalny może przyspieszyć lub odłożyć, ale tylko o sześć miesięcy 115,2;
- wyjątkowo może być przyspieszona o termin przekraczający sześć miesięcy 115,3;
- minister generalny może wszystkim braciom profesom uroczystym prowincji przyznać prawo udziału 116,1;
- prawo do udziału ustalone w Statutach prowincjalnych 116,2;
- definito generalny uczestniczy w k. swojej konferencji lub federacji 116,3;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- możliwość wyboru ministra prowincjalnego w bezpośrednim głosowaniu powszechnym 117;
- sprawdzenie protokołów wyboru delegatów 120;
- postanawia, co należy podać do wiadomości pozostałym braciom 122;
- wybiera definitorów za pomocą kartek 124,1;
- odbywa się w dwóch częściach 125,1;
- konieczna przerwa pomiędzy częściami 125,1;
- opracowuje plan na kolejne czterolecie 125,2-3.

KIEROWNIK PRAC (BIEGŁY)

- 39,2.

KLARYSKI

- bracia niech wspierają życie kontemplacyjne kl. 46;
- delegat generalny ds. kl. 55,1;
- ustanowienie delegata prowincjalnego lub kustodialnego 55,2;
- delegat prowincjalny lub kustodialny powinien złożyć sprawozdanie na właściwej kapitule 55,3;
- sprawozdanie delegata generalnego na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1g);
- asystencja generalna 145.

KLASZTOR, DOM ZAKONNY

- przynajmniej pięć k. potrzebnych do założenia prowincji 2,1;
- minimalna liczba trzech braci 2,2;
- każda prowincja i kustodia powinna mieć przynajmniej jednego brata w Świętym Konwencie w Asyżu 10;
- założenie 11,1;
- dokumenty, które należy wysłać ministrowi generalnemu przed założeniem 11, 1;
- przynajmniej trzech braci profesów uroczystych *de familia* 12,1;
- sytuacja, gdy mieszka mniej niż trzech braci 12,2;
- odpowiedzialny za dom filialny jest delegatem gwardiana k. 13,1;
- mianowanie odpowiedzialnego za dom filialny 13,2;
- wymogi stawiane domowi filialnemu 13,3-5;
- może zostać podporządkowany, bez zniesienia, do innego k. na sposób domu filialnego 14;

- odstąpienie innej prowincji lub kustodii 15,1;
- odstąpienie pod bezpośrednią jurysdykcję ministra generalnego 15,2;
- porządek pierwszeństwa w k. 22,1d);
- obowiązek odprawienia Mszy św. za zmarłego brata 24;
- obowiązek odprawienia Mszy św. za zmarłego nowicjusza 25;
- obowiązek składania sprawozdań administracyjnych 30;
- majątek nieruchomy i podejmowane dzieła 44;
- wysłuchanie zdania zainteresowanego k. przy przyjmowaniu parafii 54,1;
- wybór delegatów na kapitułę prowincjalną 130-132;
- system wyboru delegatów w k. i w prowincji 137-139;
- włączenie do akt k. protokołu z wizytacji kanonicznej 160,2;
- zwyczajne zarządzanie gwardiana oraz kapituły 167;
- członkowie kapituły k. 169,1;
- załatwianie spraw w k., w których wyjątkowo mieszka tylko dwóch braci 170;
- procedura usunięcia gwardiana 174;
- pozostający pod bezpośrednią jurysdykcją ministra generalnego 175;
- wybór gwardiana dla k. generalskiego 176;
- umieszczanie braci w k. generalskim 177;
- przenosiny braci z prowincji lub kustodii do k. generalskiego 178;
- pobyt brata w k. generalskim 179;
- wykonywanie praw brata w k. generalskim 180;
- administracja gospodarcza w k. generalskim 181;
- k. pod wezwaniem św. Piotra Apostoła przy bazylice watykańskiej 182.

KLASZTOR PODLEGLY BEZPOŚREDNIO MINISTROWI GENERALNEMU

- może znajdować się w Rzymie lub gdzie indziej 175,1;
- rządzi się specjalnym Statutem 175,2
- wybór gwardiana 176;
- sposób umieszczania braci 177;
- list obediencyjny ministra generalnego 178;
- zapewnia słuszne potrzeby braci 179;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- bracia wykonują swoje uprawnienia 180;
- prawa prowincjalne lub kustodialne braci 180;
- posiada własną administrację gospodarczą 181,1;
- ekonom generalny bada księgi administracyjne 181,2;
- szczególna sytuacja k. penitencjarzy przy bazylice watykańskiej 182.

KLASZTOR (Święty) W ASYŻU

- każda prowincja i kustodia powinna mieć przynajmniej jednego swojego brata w kustodii generalnej asyjskiej 10;
- szczególna uwaga na organizowane kursy formacji ustawicznej 82.

KOLEGIUM

- kiedy minister lub kustosz głosuje razem z definitorium 150,2;
- zob. także *definitorium generalne i definitorium prowincjalne lub kustodialne*.

KOMISJA REWIZYJNA

- ustanowienie i zadania 90,2.

KOMISJE

- przedkapitulna w celu przygotowania kapituły zjednoczeniowej prowincji lub kustodii 3,2a;
- budowlana i gospodarcza konsultowana przed rozpoczęciem jakiegokolwiek budowy 39,1;
- międzynarodowa do spraw sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia 68;
- ewentualne k. powołane na kapitule 88,1;
- skład i przewodniczenie 88,2;
- relacje przewodniczących zespołów regionalnych z k. centralną 104,6;
- centralna na kapitule generalnej 105-106;
- do liczenia głosów w listownym bezpośrednim głosowaniu powszechnym na ministra prowincjalnego 117,3;
- przewodniczący k. prowincjalnych wybierani na kapitule lub na definitorium przez balotację 126;
- do wyboru kustosza prowincjalnego 127,2;
- do liczenia głosów w wyborze delegatów na kapitułę prowincjalną 135 c);

- stała łączność urzędników i pełniących obowiązki z k. prowincjalnymi i kustodialnymi 147.

KRONIKARZ

- klasztorny 172.

KUSTODIA GENERALNA

- kapituła generalna powinna dokonać oceny jej życia i misji 5,1;
- bracia w niej przebywający mogą się opowiedzieć za stałą afiliacją podczas jej zakładania 165;
- przeniesienie z niej braci do klasztoru poza k. wymaga zgody ministra generalnego 166.

KUSTODIA PROWINCJALNA

- jej cele muszą być zatwierdzone przez kapitułę prowincjalną 5,1;
- minister prowincjalny i kustosz na kapitule prowincjalnej zdają sprawozdanie ze stanu kustodii 5,1; 161;
- jest stadium przejściowym ku przekształceniu w prowincję 5,2;
- kryteria ustanowienia 6;
- powinna przejść przekwalifikowanie prawne, gdy przejawia niezdolność do osiągnięcia zamierzonego celu 7;
- jest osobą prawną 8;
- kustosz sprawuje w niej władzę zastępczą 8;
- w miarę możliwości powinna mieć przynajmniej jednego swojego brata w kustodii generalnej asyckiej 10;
- Statuty prowincjalne mogą przyznać wszystkim braciom profesom uroczystym prawo udziału w kapitule prowincjalnej 116,2;
- jeśli Statuty prowincjalne nie postanawiają inaczej, przed kapitułą prowincjalną przeprowadza się konsultacyjne głosowanie listowne na urząd kustosza 127;
- odbywa swoją kapitułę, gdy jest to przewidziane w Statutach prowincjalnych 128.

KUSTOSZ GENERALNY

- zgłasza ministrowi generalnemu swoje propozycje do rozpatrzenia na kapitule generalnej 101,1;
- sprawozdanie o stanie kustodii na kapitułę generalną przekazuje definitorowi generalnemu zespołu 109,1a);

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- zawiadamia ministra generalnego, że ponad miesiąc ma zamiar przebywać poza kustodią 154,1;
- przynajmniej raz w roku zwołuje gwardianów 155;
- wybór jest zatwierdzany przez ministra generalnego lub jego delegata 156.

KUSTOSZ PROWINCJALNY

- na kapitule prowincjalnej zdaje sprawozdanie ze stanu kustodii 5,1; 162;
- sprawozdanie o stanie kustodii na kapitułę generalną przekazuje defnitorowi generalnemu zespołu 109,1a);
- bierze udział w powszechnym głosowaniu listownym na ministra prowincjalnego 117,3b-1); 117,3c);
- po wyborze staje się prawomocnym członkiem kapituły 124,3;
- sposób wyboru na kapitule prowincjalnej 127;
- przynajmniej raz w roku zwołuje gwardianów 155;
- na kapitule prowincjalnej przedstawia swoje sprawozdanie o stanie kustodii 162.

MINISTER GENERALNY

- dokumenty i informacje, które powinien otrzymać przed założeniem klasztoru 11,1;
- odstępienie klasztoru pod bezpośrednią jurysdykcję 15,2;
- pierwszeństwo w całym Zakonie 22,1a);
- zezwala braciom na nieobecność w klasztorze bezpośrednio mu podległym 23;
- modlitwy za zmarłego 24,2;
- należy mu przekazać Msze św., których w ciągu roku nie można odprawić w prowincji lub kustodii 38,2;
- każdego roku należy mu przesłać sprawozdanie z administracji prowincją lub kustodią 43,2;
- powierza jakiejś prowincji pierwszą obecność w danym kraju 48,2;
- zostaje poinformowany o pomocy ekonomicznej przekazanej misji 50;
- należy mu przesłać informacje uzasadniające prośby o wsparcie misji 51;
- przesyła się mu informacje uzasadniające przyjęcie parafii 54,1;

- dobiera asystenta duchowego generalnego FZŚ 59,1;
- jest reprezentowany przez delegata generalnego ds. ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego 63,1;
- jest reprezentowany przez delegata generalnego ds. sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia 65;
- przysługuje mu prawo zniesienia nowicjatu 71;
- zależnie od przypadku udziela pozwolenia na zmianę rozporządzeń lub zarządzanie majątkiem nabytym przez profesa uroczystego 75;
- w odpowiednim czasie zwraca się do ministrów i kustoszy o nadsyłanie propozycji tematów na kapitułę generalną 101,1;
- przewodniczy radzie prezydialnej kapituły generalnej 103;
- nie ma obowiązku należenia do żadnego zespołu na kapitule generalnej 104,4;
- zdaje sprawozdanie na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1a);
- wysuwa kandydatury w głosowaniu na wikariusza generalnego oraz definitorów generalnych 111,1-2;
- proponuje kandydatów na ekonoma generalnego oraz poborcę generalnego 113,1-2;
- zapowiada kapitułę prowincjalną 115,1;
- może przyspieszyć lub odłożyć kapitułę prowincjalną zwyczajną, ale tylko o sześć miesięcy 115,2;
- uczestniczy w głosowaniu na ministra prowincjalnego 117,3a-c);
- zatwierdza wybór ministra prowincjalnego 117,3;
- wskazane, by przed zatwierdzeniem wyboru ministra prowincjalnego przeprowadził rozmowę z wybranym bratem 117,4;
- gdy jest obecny, przewodniczy kapitule kustodii prowincjalnej 128,1;
- wyznacza swego delegata, gdy razem z wikariuszem generalnym przebywa poza Rzymem 141,1;
- wakatu urzędu 142;
- przyjmuje rekurs brata, który czuje się pokrzywdzony rozporządzeniem ministra prowincjalnego 144;
- urzędy i obowiązki sprawowane w jego bezpośredniej zależności 146;
- podejmuje czynności prawne kolegialnie lub potrzebuje zgody definitorium 150,2;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- pyta o zdanie definitorium 150,3-4;
  - może telefonicznie zapytać o zdanie nieobecnego definitora 150,3;
  - zostaje bezzwłocznie zawiadomiony o opróżnieniu urzędu ministra prowincjalnego i wikariusza prowincjalnego 153,2;
  - minister prowincjalny i kustosz generalny powiadamiają go o swoim zamiarze nieobecności na terytorium podległej jurysdykcji 154,1;
  - zatwierdza wybór kustosa generalnego i jego definitorium 156;
  - konferencje i federacje przedkładają mu listę braci zdatnych na urząd wizytatora generalnego 157,2;
  - animator całego Zakonu 163;
  - zezwala na przeniesienie brata z kustodii generalnej do klasztoru poza kustodią 166;
  - klasztory bezpośredniej jurysdykcji 175,1;
  - wystawia braciom listy obediencyjne 177;
  - określa zakres posługi braci przenoszonych do klasztorów bezpośrednio mu podległych 178;
  - umieszcza braci *de familia* w klasztorach bezpośrednio mu podległych 180;
- (zob. także **definitorium generalne**).

MINISTER PROWINCJALNY (I KUSTOSZ*)

- wydaje dekret ustanowienia klasztoru 11,2;
- wyznacza odpowiedzialnego za dom filialny 13,2;
- zaradza w przypadku zaniedbań w zwoływaniu kapituły klasztornej przez gwardiana 20,3;
- udziela bratu pozwolenia na pobyt za granicą oraz poza klasztorami na okres przekraczający trzydzieści dni 23*;
- zostaje poinformowany o śmierci brata 26 a)*;
- o śmierci brata powiadamia kurię generalną, prowincję lub kustodię 26 b)*;
- nadzoruje urzędników w sprawowaniu czynności gospodarczych 29,1*;
- składa podpis na wydrukach ksiąg administracyjnych 29,2*;
- ustępując ze stanowiska, przekazuje swemu następcy księgi administracyjne 35*;
- są mu przekazywane Msze św., których nie można odprawić na miejscu w ciągu roku 38,1*;

- czuwa nad zachowaniem intencji ofiarodawców 38,4*;
- każdego roku przesyła ministrowi generalnemu sprawozdanie z administracji prowincją lub kustodią 43,2*;
- popiera wśród braci zaangażowanie misyjne 47,1*;
- może przydzielać braci do domu formacji na poziomie konferencji lub federacji poza granicami prowincji lub kustodii afiliacji 47,4*;
- skłonny do składania bratu propozycji doświadczenia misyjnego w różnych kulturach i peryferiach 47,6;
- do ministra generalnego kieruje prośbę o wyrażenie opinii w sprawie przyjęcie parafii 54,1a);
- powinien zbadać opinię kapituły klasztornej klasztoru zainteresowanego przyjęciem parafii 54,1d)*;
- dobiera asystenta duchowego FZŚ 59,1*;
- mianuje asystenta duchowego dla zainteresowanej wspólnoty FZŚ 59,3*;
- do klasztorów o charakterze RN wyznacza braci zgodnie z własnym Statutem 61,4*;
- udziela braciom pozwolenia na wykonywanie szczególnego zadania przez dłuższy czas 70,3*;
- informuje ministra generalnego o fakcie niespełniania przez pięć kolejnych lat swej funkcji przez dom nowicjatu 71*;
- zawiadamia o fakcie przyjęcia profesji uroczystej od profesa przebywającego poza rodzimą prowincją lub kustodią 72,2*;
- udziela pozwolenia na zmianę rozporządzeń lub zarządzanie majątkiem nabytym przez profesa uroczystego 75*;
- nowo wybrany na mocy prawa wchodzi w skład rady prezydialnej 88,2;
- kieruje zachętę do braci przed zakończeniem kapituły 98;
- nadsyła do ministra generalnego tematy do rozpatrzenia na kapitule generalnej 101,1*;
- przesyła ministrowi generalnemu sprawozdanie na kapitułę generalną 109,1a)*;
- może zostać wybrany w głosowaniu bezpośrednim przez wszystkich braci profesów uroczystych, jeżeli Statuty prowincjalne tak postanawiają 117;
- zawiadamia o dniu i miejscu kapituły 118,1;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- po zatwierdzeniu wyboru przeprowadza rozmowy ze swoim poprzednikiem i innymi braćmi 123;
  - proponuje kandydatów na urząd definitora 124, 1-2;
  - proponuje przewodniczących komisji 126;
  - jeśli Statuty prowincjalne nie postanawiają inaczej, wśród braci kustodii prowincjalnej przeprowadza głosowanie listowne w sprawie propozycji kandydatów na kustosza 127,1;
  - zwołuje i przewodniczy kapitułę kustodii prowincjalnej, gdy na to pozwalają Statuty prowincjalne 128,1;
  - głosuje w wyborach delegatów na kapitułę prowincjalną 132,4;138,7;
  - sporządza wykaz spraw do rozstrzygnięcia na definitorium 149*;
  - podejmuje czynności prawne kolegialnie lub potrzebuje zgody definitorium 150,2*;
  - pyta o zdanie definitorium 150,3-4*;
  - może telefonicznie zapytać o zdanie nieobecnego definitora 150,3*;
  - urzędu nie można pogodzić z innymi urzędami, obowiązkami i zadaniami podejmowanymi poza Zakonem 153,1;
  - wakatu urzędu 153,2;
  - zawiadamia ministra generalnego w przypadku zamiaru przebywania ponad miesiąc poza terytorium podległym swojej jurysdykcji 154,1;
  - przynajmniej raz w roku zorganizuje spotkanie z gwardianami 155*;
  - przeprowadza wizytację kanoniczną kustodii 157,3*;
  - udziela niezbędnych informacji wizytatorowi 161*;
  - na kapitule prowincjalnej przedstawia powizytacyjne sprawozdanie o stanie kustodii 162;
  - minister generalny wysłuchuje jego zdania przy przenosinach brata do klasztoru generalskiego 178*;
- (zob. także DEFINITORIUM PROWINCJALNE).

MISJE, MISJONARZE

- zaangażowanie braci w rozpowszechnianie naszego Zakonu 46;
- ministrowie i kustosze powinni popierać wśród braci zaangażowanie w misję *ad gentes* oraz nowe formy ewangelizacji 47,1;

- specjalna formacja braci 47,2;
- gotowość braci, by zostać posłanymi przez ministrów i kustoszy 47,3;
- możliwość przydzielenia braci do wspólnie podejmowanej posługi na poziomie konferencji i federacji 47,4;
- zawieranie umów 47,5;
- możliwość doświadczenia przez braci życia misyjnego 47,6;
- minister generalny za zgodą swego definitorium zatwierdza pierwszą obecność w danym kraju 48,1;
- minister generalny powierza jakiejś prowincji pierwszą obecność w danym kraju 48,2;
- kapituła prowincjalna przyjmuje nową obecność po uzyskaniu pozwolenia ministra generalnego wydanego za zgodą jego definitorium 48,3;
- prowincje lub kustodie bądź sekretariaty narodowe ds. misji mogą wysłać pomoc materialną bezpośrednio, informując ministra generalnego 50;
- każdego roku m. proszące o udzielenie pomocy wysyłają do kurii generalnej odpowiednie informacje 51;
- prośby o pomoc kierowane do kurii generalnej powinny zostać zatwierdzone przez właściwych ministrów za zgodą ich definitorium 52;
- właściwe biura ekonomów powinny prowadzić dokładne rachunki darowizn składanych na rozwój m. 53.

MODERATOR

- zadania 96; 108;
- m. kapituły kieruje sesjami plenarnymi 108.

MODLITWY ZA ZMARŁYCH

- za brata zmarłego we własnym klasztorze 24,1;
- za braci z własnej prowincji lub kustodii 24,1;
- za papieża, za ministra generalnego, za byłego ministra generalnego 24,2;
- za rodziców i rodzeństwo brata 24,3;
- za nowicjusza 25;
- obowiązki wobec zmarłych 26.

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

MSZE ŚWIĘTE

- nie wolno wydawać ofiar otrzymanych przed odprawieniem 38,1;
- jeżeli nie mogą być odprawione na miejscu w ciągu roku, powinny zostać przekazane ministrowi lub kustoszowi 38,1;
- powinny zostać przekazane ministrowi generalnemu, jeśli w ciągu jednego roku nie mogą zostać odprawione w prowincji lub kustodii 38,2;
- warunki przyjmowania zapisów 38,3;
- nadzór ministrów, kustoszy i gwardianów nad realizacją pobożnych zapisów 38,4.

NIEOBECNOŚĆ

- brata poza braterską wspólnotą 23;
- ministra generalnego i wikariusza generalnego 141;
- pytanie definitora o zdanie listownie lub telefonicznie 150,3;
- ministra lub kustosza generalnego we własnej jurysdykcji 154,1;
- kustosza prowincjalnego i gwardiana 154,2.

NOTARIUSZ (SEKRETARZ) KAPITUŁY

- kapituły generalnej, prowincjalnej i kustodialnej 88,1.

ODWOŁANIE (REKURS)

- bracia mogą się odwoływać do ministra generalnego 144,1.

OPRÓŻNIENIE, USTANIE URZĘDU, WAKAT (*vacatio*)

- urzędu ministra generalnego i wikariusza generalnego 142;
- urzędu ministra prowincjalnego i wikariusza prowincjalnego 153,2.

OSOBA PRAWNA

- wyznaczenie brata na przedstawiciela prawnego 31;
- dokumenty powinny być przechowywane w bezpiecznym miejscu 36,1;
- wygaśnięcie 36,2.

PARAFIA

- dokumenty, informacje i pozwolenia przy przyjmowaniu parafii 54,1;
- umowy do podpisania i przesłania ministrowi generalnemu 54,2.

PENITENCJARZE WATYKAŃSCY

- szczególny status prawny klasztoru pw. św. Piotra Apostoła przy bazylice watykańskiej 182.

PIERWSZEŃSTWO

- w całym Zakonie, w prowincji, w kustodii i w klasztorze 22,1;
- między braćmi sprawującymi ten sam urząd 22,2.

PROGRAM (PLAN, PROJEKT)

- osiągnięcia dostatecznej samowystarczalności ekonomicznej przy zakładaniu prowincji 2,2;
- kustodii prowincjalnej, by osiągnąć stadium prowincji 5,2;
- przygotowany dla kustodii w celu osiągnięcia dostatecznej samowystarczalności ekonomicznej 6,2;
- wspólnotowy przy zakładaniu pustelni i domów modlitwy 16,2;
- roczny, opracowany przez kapitułę klasztorną 21;
- budowlany 39,1;
- działania Zakonu 84;
- czteroletni opracowany przez kapitułę prowincjalną i kustodialną 125,2;
- czteroletni prowincji lub kustodii w zgodności z sześcioletnim Zakonu 125,3.

POBORCA (zob. ZARZĄDZANIE)

POSTULATOR GENERALNY

- sprawozdanie na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1f).

PROFESJA ZAKONNA

- akt podpisywany w księdze 72,1;
- o jej złożeniu należy poinformować właściwego ministra lub kustosza w przypadku, gdy jest składana w innej prowincji lub kustodii 72,2;
- Statuty prowincjalne i kustodialne powinny zawierać wykaz potrzebnych dokumentów przy zrzeczeniu się posiadanego majątku 74;
- warunki do spełnienia wymagane do zmiany rozporządzenia majątkiem 75;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

PROGRAM (PLAN, PROJEKT)

- osiągnięcia dostatecznej samowystarczalności ekonomicznej przy zakładaniu prowincji 2,2;
- kustodii prowincjalnej by osiągnąć stadium prowincji 5,2;
- przygotowany dla kustodii w celu osiągnięcia dostatecznej samowystarczalności ekonomicznej 6,2;
- wspólnotowy przy zakładaniu pustelni i domów modlitwy 16,2;
- roczny, opracowany przez kapitułę klasztorną 21;
- budowlany 39,1;
- działania Zakonu 84;
- czteroletni opracowany przez kapitułę prowincjalną i kustodialną 125,2;
- czteroletni prowincji lub kustodii w zgodności z sześcioletnim Zakonu 125,3.

PROKURATOR GENERALNY

- ustanowienie 112;
- w kapitule generalnej uczestniczy jako słuchacz 112 bis;
- sprawozdanie na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1b).

PROWINCJA

- warunki ustanowienia 2;
- gdy nie spełnia kryteriów 3,1;
- normy przejściowe podczas fazy zjednoczeniowej 3,2;
- ustanowiona z przekształcenia kustodii 4,1;
- data kanonicznego założenia w dniu podjęcia uchwały przez kapitułę generalną 4,2;
- w miarę możliwości powinna mieć przynajmniej jednego swojego brata w kustodii generalnej Świętego Konwentu Asyjskiego 10;
- delegaci p. na kapitułę generalną 100,1.

PRZEDSTAWICIEL PRAWNY

- wyznaczenie 31;
- w imieniu całego Zakonu zabezpiecza majątek i prawa zniesionej prowincji 36,2.

PRZENIESIENIE

- z kustodii generalnej do klasztoru poza kustodią 166.

RADA PREZYDIALNA

- ustanowienie 88,1;
- skład i zadania 88,2; 89; 93; 95; 97,1;
- podczas kapituły generalnej mogą zostać jej zaproponowane pi-semnie nowe tematy 101,3;
- członkowie kapituły generalnej 103;
- wskazuje słuchaczom i biegłym sposób udziału w obradach 106.

REGULAMIN (DYREKTORIUM) KAPITUŁY

- 87; 89,1; 125,1; 128,2.

RYCERSTWO NIEPOKALANEJ

- współpraca braci w apostołstwie RN 60,1;
- delegat ministra generalnego 60,2;
- delegat prowincji i kustodii 60,3;
- zawieranie porozumień w sprawie RN w ośrodkach 61,1. 2;
- klasztory o statucie specjalnym 61,3;
- dobór braci do klasztoru o charakterze RN 61,4;
- formacja mariologiczna braci w formacji początkowej 62;
- sprawozdanie delegata międzynarodowego na kapitule generalnej 109,1i).

SEKRETARZ GENERALNY

- wybierany przez głosowanie na kartkach 111,2.

SEKRETARZ KAPITUŁY

- kapituły klasztornej 171.

SEKRETARZ PROWINCJI

- wybierany spośród nowych definitorów 124,2;
- urząd można łączyć z urzędem wikariusza prowincji 124,2.

SŁUCHACZE NA KAPITUŁACH

- delegat ministra prowincjalnego na kapitule generalnej 9,3;
- delegat ministra prowincjalnego na kapitule prowincjalnej 9,4;
- delegat generalny ds. animacji misyjnej 49;
- delegat generalny ds. formacji 83;
- w komisji centralnej i na sesjach plenarnych mają tylko głos do-radczy 106;
- prokurator Zakonu 112;

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

- ekonom generalny 113,1.

SPRAWIEDLIWOŚĆ, POKÓJ I INTEGRALNOŚĆ STWORZENIA

- ustanowienie i zadania delegata generalnego 65; 67;
- ustanowienie i zadania delegata prowincjalnego i kustodialnego 66; 67;
- członkowie międzynarodowej komisji 68;
- problematyka w formacji braci 69;
- ukierunkowania zarządu centralnego Zakonu 85d);
- sprawozdanie delegata generalnego na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1j).

SPRAWOZDANIA

- minister prowincjalny i kustosz prowincjalny powinni przedstawić swoją ocenę misji i celów kustodii; analogicznie czyni się to w przypadku kustodii generalnej 5,1;
- przedstawiane na kapitule generalnej zwyczajnej 109,1;
- powinny zostać na czas przekazane uczestnikom kapituły 109,1;
- decyzja o tym, czy mają zostać przedstawione na kapitule 109,2;
- które powinny zostać odczytane w całości 109,3;
- przedstawiane przez definitorów generalnych powinny być do dyspozycji uczestników kapituły 109,4;
- powinny dać obiektywny opis faktów 110,1-2;
- na kapitułę prowincjalną podane do wiadomości członkom kapituły 121; 122;
- wizytatorzy powinni wyrazić swoją ocenę życia i działalności braci i zaznaczyć aspekty pozytywne i braki 160,3.

STATUTY PROWINCJALNE (I KUSTODIALNE*)

- powinny ustalić normy zarządzania kustodią prowincjalną 8;
- ustalą modlitwy za zmarłych rodziców i rodzeństwo naszych braci 24,3*;
- ustalają sposób komunikowania braciom sprawozdań o stanie ekonomicznym prowincji lub kustodii 28,1*;
- mogą postanowić inaczej o sposobie wyznaczania przedstawiciela prawnego prowincji lub kustodii albo innej osoby prawnej 31*;
- ustalają sposób bezpiecznego przechowywania dokumentów 36,1*;

- z ważnej przyczyny mogą inaczej postanowić w sprawie uczestnictwa braci o ślubach uroczystych w kapitule klasztornej 77,1*;
- wszystkim braciom profesom uroczystym kustodii prowincjalnej mogą przyznać prawo uczestnictwa w kapitule kustodialnej 116,2;
- mogą ustalić sposób wyboru ministra prowincjalnego w bezpośrednim głosowaniu powszechnym, osobistym lub listownym 117,1;
- mogą postanawiać, czy wybór listowny na ministra prowincjalnego powtarzać dwa, czy trzy razy 117,3b-2);
- mogą ustalać sposób wyboru kustosza prowincjalnego 127,1;
- mogą pozwalać na odbycie własnej kapituły przez kustodię prowincjalną 128,1;
- mogą wprowadzić zmiany w systemie wyboru delegatów w klasztorach i w prowincji 140;
- powinny ustalić przepisy dotyczące postępowania w sytuacji nieobecności kustosza prowincjalnego i gwardiana 154,2.

TELEFON ORAZ INNE ŚRODKI KOMUNIKOWANIA

- przypadki, w których minister lub kustosz może zapytać definito-
torów o zdanie 150,3-4.

UBEZPIECZENIE

- zdrowotne i emerytalne braci 45;
- mienia 45.

UMOWA, POROZUMIENIE

- dla brata udającego się na misje do innej prowincji lub kustodii 47,5;
- w sprawie przyjęcia parafii 54;
- w sprawie pokrywania wydatków i liczebności braci w ośrodku międzynarodowym Rycerstwa Niepokalanej 61,1;
- prowincji lub kustodii z siedzibą lub centralnym ośrodkiem Rycerstwa Niepokalanej 61,2.

URZĘDY (OBOWIĄZKI)

- w kurii generalnej 145;
- są regulowane specjalnymi normami wydanymi przez ministra generalnego z jego definitorium 146.

STATUTY GENERALNE ZAKONU BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH

USTANOWIENIE (= WYBÓR LUB WYZNACZENIE)

- asystenta prowincjalnego lub kustodialnego FZŚ 59,3;
- rady prezydialnej oraz komisji kapitulnych 88,1;
- wikariusza generalnego 111,1;
- definitorów prowincjalnych 124,1;
- wikariusza i sekretarza prowincji 124,2;
- gwardiana w klasztorach generalskich 176.

WIKARIUSZ GENERALNY

- wybierany na kapitule generalnej przez głosowanie na kartkach 111,1;
- nie może pełnić innych urzędów 111,1;
- kiedy przebywa poza Rzymem wraz z ministrem generalnym 141,1;
- przeszkoda w sprawowaniu urzędu 141,2.

WIKARIUSZ PROWINCJALNY

- przejmuje uprawnienia ministra prowincjalnego po ustaniu jego urzędu 118,3;
- wybierany przez balotację spośród nowo wybranych definitorów 124,2;
- może zostać połączony z urzędem sekretarza prowincji 124,2.

WIZYTACJA KANONICZNA

- sposób postępowania wizytatorów 157,1; 158,2;
- każda konferencja i federacja ministrowi generalnemu przedłoży listę braci zdatnych na urząd wizytatora generalnego 157,2;
- minister prowincjalny przeprowadza w kustodii prowincjalnej niezależnie od kustosza 157,3;
- nadzwyczajna przeprowadzana przez ministra generalnego 157,4;
- generalna podczas każdorazowej kadencji prowincjalnej 157,5;
- wskazana jest weryfikacja 157,6;
- podlegają jej bracia, domy i miejsca kultu 158,1;
- ukierunkowania 158,2-3;
- sposób zachowania braci 159;
- końcowe wskazania wizytatora 160;
- informacje do przekazania wizytatorowi 161;
- sprawozdanie przedstawione na kapitule prowincjalnej 162.

WSPÓŁPRACA (KOOPERACJA)

- prowincji i kustodii w działalności misyjnej 47,5;
- przy otwieraniu pierwszej placówki misyjnej 48,2;
- rodziny franciszkańskiej we wspieraniu FZŚ 57;
- braci z centrum Rycerstwa Niepokalanej 60,1;
- delegatów ds. ekumenizmu i dialogu międzyreligijnego z odpowiedzialnymi za formację 64;
- delegatów ds. sprawiedliwości, pokoju i integralności stworzenia z odpowiedzialnymi za formację 69;
- zarządu centralnego w dziedzinie formacji 85;
- w przeprowadzaniu wizytacji kanonicznej 157,1;
- nieodzowna pomiędzy prowincjami i kustodiami 164,1;
- w jak najszerszym zakresie 164,1;
- wspierana na poziomie konferencji i federacji 164,2.

WYBORY

- delegatów na kapitułę generalną 100;
- ministra prowincjonalnego 117;
- delegatów na kapitułę prowincjalną 118; 120-140.

ZAKŁADANIE (USTANOWIENIE, PRAWNA EREKCJA)

- prowincji 2; 4;
- kustodii prowincjalnej 6; 8;
- klasztoru lub domu zakonnego 11; 12,1;
- afiliacja braci w czasie z. nowej prowincji lub kustodii generalnej 165.

ZAKON BRACI MNIEJSZYCH KONWENTUALNYCH (OFM Conv.)

- używanie różnych nazw miejscowych 1.

ZAMIANA (zob. ALIENACJA)

ZAPISY

- wieczyste i czasowe 38,3.

ZARZĄD ZAKONU

- powinien mieć program działania 84;
- zadania kierowania Zakonem 85.

ZARZĄDZANIE DOBRAMI

- planowane 27, 1;
- omawiane co kwartał przez ministra lub kustosza z jego definitorium 28,1;
- ekonom prowincjalny lub kustodialny składa sprawozdanie na kapitule, na definitorium oraz klasztorom 28,1;
- badane raz na kwartał przez ministra generalnego z jego definitorium 28,2;
- sprawozdanie ekonoma generalnego na kapitule generalnej i definitorium 28,2;
- odpowiednie wpisy 29,1:
- księgi do wglądu braci 29,2;
- podpis ministra, kustosza lub gwardiana w księgach 29,2; 35;
- księgi do przedłożenia wizytatorom 29,2;
- odpowiedzialność wspólnoty braterskiej 30;
- sprawozdania wysyłane do ministra lub kustosza 30;
- wyznaczenie przedstawiciela prawnego 31;
- ostateczny nadzór właściwego ministra lub kustosza z jego definitorium 32,1;
- normy dotyczące inwestycji 32,2-3;
- prowadzone przez urzędników 33;
- inwentarz do sporządzenia 34;
- po wygaśnięciu osoby prawnej jej majątek przechodzi na osobę prawną bezpośrednio nadrzędną 36,2;
- wykaz zapisów lub ksiąg 37;
- stała składka przekazywana przez prowincje i kustodie na dzieła Zakonu 42;
- sposoby pozyskiwania składek z prowincji i kustodii na braterski fundusz solidarnościowy 43,1;
- coroczne sprawozdanie według schematu opracowanego przez generalne biuro ekonomiczne 43,2;
- sposoby pozyskiwania składek na pomoc solidarnościową w prowincji lub kustodii 43,5;
- księgi ustalone przez kapituły prowincjalne i kustodialne 45;
- sprawdzane przez komisję rewizyjną 90,2;
- bieżące sprawy, których nie można odłożyć, załatwiane przez ministra lub kustosza podczas kapituły 97,2;

- prowadzone podczas przeszkody ministra generalnego jego wikariusza 141;
- prowadzone przez każdy klasztor generalski 181,1;
- klasztoru generalskiego badana przez ekonoma generalnego 181,2.

ZATWIERDZENIE (POTWIERDZENIE)

- notariusza i jego ewentualnych pomocników 88,1;
- członków komisji centralnej 105;
- wyboru na urząd ministra prowincjalnego 117,3;
- jest wskazana uprzednia rozmowa ministra generalnego lub jego delegata z bratem wybranym na urząd 117,4;
- czynności ministra prowincjalnego po z. wyboru 123;
- uchwał kapituły kustodialnej przez ministra prowincjalnego za zgodą jego definitorium 129;
- wyboru kustosa generalnego 156;
- usunięcia z urzędu gwardiana 174.

ZESPOŁY REGIONALNE [CETUSY]
(FEDERACJE LUB KONFERENCJE)

- określone przez kapitułę generalną 104,1;
- członkowie 104,4;
- udział w posiedzeniach innego z. 104,5;
- przewodniczący 104,6;
- wybierają członków komisji centralnej 105;
- proponują kandydatów na urząd definitorów generalnych 111,2.

ZGODA, RADA

- kiedy minister lub kustosz do ważności decyzji wymaga zgody lub rady definitorium 150,2.

ZGODNOŚĆ (MOŻLIWOŚĆ ŁĄCZENIA)

- możliwość łączenia urzędu wikariusza prowincji i sekretarza prowincji 124,2;
- zakaz łączenia urzędu ministra prowincjalnego z innymi urzędami, obowiązkami oraz zajęciami podejmowanymi poza Zakonem 153.

SPIS TREŚCI

Promulgacja	7
Rozdział I: Nazwa i ustrój Zakonu	13
Rozdział II: Życie w zjednoczeniu z Bogiem	21
Rozdział III: Braterskie życie we wspólnocie	23
Tytuł I: Zasada wstępna	23
Tytuł II: Kapituła klasztorna	23
Tytuł III: Obowiązki życia braterskiego	24
Tytuł IV: Zarządzanie dobrami	26
Rozdział IV: Misja braci	35
Tytuł I: Działalność misyjna Zakonu	35
Tytuł II: Apostolstwo parafialne	38
Tytuł III: Asystencja duchowa klarysek oraz Franciszkańskiego Zakonu Świeckich (FZŚ)	39
Tytuł IV: Apostolstwo maryjne	41
Tytuł V: Działalność ekumeniczna i dialog międzyreligijny	42
Tytuł VI: Sprawiedliwość, pokój i integralność stworzenia	43
Tytuł VII: Specjalne dzieła apostołskie	44

Rozdział V: Formacja braci	47
Rozdział VI: Zarząd Zakonu	51
Tytuł I: Program działania Zakonu	51
Tytuł II: Kapituły	52
Art. 1 – Przepisy ogólne	52
Art. 2 – Kapituła generalna	56
Art. 3 – Kapituła prowincjalna	63
Art. 4 – Wybór delegatów na kapitułę prowincjalną	70
1) System wyboru delegatów w klasztorach	70
2) System wyboru delegatów w prowincji z listy trójdzielnej	72
3) System wyboru delegatów zarówno w klasztorach, jak i w prowincji	74
Tytuł III: Minister generalny i jego definitorium	75
Tytuł IV: Urzędy i obowiązki kurii generalnej	77
Tytuł V: Sposób procedowania na zebraniach definitorium	78
Tytuł VI: Minister prowincjalny i jego definitorium	79
Tytuł VII: Minister prowincjalny i gwardiani	80
Tytuł VIII: Kustosz generalny i jego definitorium	80
Tytuł IX: Wizytacja kanoniczna	81
Tytuł X: Braterska współpraca między prowincjami i kustodiami	83
Tytuł XI: Gwardian i kapituła klasztorna	85
Tytuł XII: Klasztory podległe bezpośrednio ministrowi generalnemu	87
Skorowidz rzeczowy	91

